

PRIF GWNSTABL HEDDLU GOGLEDD CYMRU

DATGANIAD O GYFRIFON

2015 – 2016

Tabl o'r Cynnwys

Adroddiad Naratif	3
Datganiad o Bolisiâu Cyfrifyddu	10
Datganiad o'r Cyfrifoldebau dros y Datganiad o Gyfrifon	26
Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.....	27
Mantolen	28
Nodiadau ar y Datganiad o Gyfrifon Grŵp	29
Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu	42
Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2015-16	43
Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Prif Gwnstabl Gogledd Cymru	51

Adroddiad Naratif

Cyflwyniad

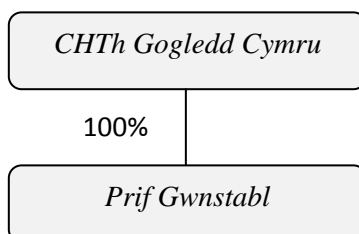
Mae'r Datganiad o Gyfrifon ar gyfer 2015-2016 yn rhoi darlun o sefyllfa ariannol y grŵp ar 31 Mawrth 2016 ynghyd â chrynodeb o'r incwm a'r gwariant yn ystod y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2016. Mae diwedd 2015-2016 yn nodi'r bedwaredd flwyddyn ers cyflwyniad Comisiynwyr Heddlu a Throsedd yng Nghymru a Lloegr yn dilyn gweithrediad Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011.

Mewn egwyddor, mae'r Ddeddf wedi sefydlu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fel corfforaethau undyn, gyda'r ddau yn endidau cyfreithiol ar wahân sy'n gallu cyflogi staff, llunio contractau a chymryd rhan mewn achosion cyfreithiol. Cyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw sicrhau bod yr heddlu yn effeithiol ac effeithlon a bydd yn comisiynu'r Prif Gwnstabl i gyflawni hyn. Mae'r Ddeddf hefyd wedi sefydlu Panelau Heddlu a Throsedd ar gyfer pob ardal blismona sydd yn gyfrifol am ddal y Comisiynwyr Heddlu a Throsedd yn atebol am eu penderfyniadau a'u gweithredoedd.

Mae'n ofynnol i'r ddau gorfforaeth undyn baratoi eu Datganiad o Gyfrifon statudol endid sengl ar wahân, yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol a'r Safonau Riportio Ariannol Rhyngwladol perthnasol. Yn ychwanegol, mae'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gynhyrchu set o Gyfrifon Grŵp.

1. Strwythur y Grŵp

Yn dilyn cyflwyniad Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael ei adnabod fel y sefydliad daliannol ac ystyrir y Prif Gwnstabl yn is endid sydd yn eiddo 100% i'r sefydliad daliannol. Mae natur strwythur y grŵp wedi'i bennu mewn deddfwriaeth a chaiff cyfrifon y grŵp eu paratoi yn unol â'r arfer cyfrifyddu statudol.

2. Datganiad o Gyfrifon

Mae'r Ddeddf a'r dogfennau deddfwriaethol eraill yn pennu mai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ddylai ddal cronfeydd y grŵp a chyfrif ar gyfer incwm a geir. Felly, ni fydd Cyfrifon y Prif Gwnstabl yn cynnwys Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd na Datganiad Llif Arian. Caiff y rhain eu riportio yn eu cylch ar lefel Grŵp ac maent yn rhan o'r Datganiad o Gyfrifon Grŵp.

Mae'r cyfrifon yn cyflwyno darlun manwl o faterion ariannol y Prif Gwnstabl ac yn cynnwys:-

- Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu (Tudalen 10)
Mae'r datganiad hwn yn cefnogi'r cyfrifon ac yn rhoi manylion am yr egwyddorion, y rheolau a'r arferion penodol y bydd y Grŵp yn eu defnyddio wrth baratoi a chyflwyno'r datganiadau ariannol.
- Datganiad o'r Cyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon (Tudalen 26)
Mae'n pennu cyfrifoldebau'r Prif Gwnstabl a'r Prif Swyddog Cyllid mewn perthynas â'r Datganiad o Gyfrifon ac yn cadarnhau bod y cyfrifon wedi'u paratoi yn unol â gofynion y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol.

- Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr (Tudalen 27)
Mae'r datganiad hwn yn dangos costau cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant.
- Mantolen (Tudalen 28)
Mae'n dangos gwerth asedau ac ymrwymadau a gydnabyddir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net y Comisiynydd Heddlu a Throsedd (asedau llai dyledion) yn cyd-fynd â balansau'r cronfeydd sydd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Nodiadau ar y Datganiad o Gyfrifon (Tudalennau 29 i 41)
Dyma'r holl nodiadau esboniadol sy'n berthnasol i'r datganiadau.
- Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu (Tudalen 42)
Manylion trafodion incwm a gwariant Cyfrif Pensiwn yr Heddlu.

3. Yr Hinsawdd Economaidd a Chyllideb Refeniw 2015-2016

Roedd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gyllideb refeniw net o £139.836 miliwn ar gyfer 2015-16. Cafodd y gyllideb hon ei gosod yn ffurfiol yng nghyfarfod y Panel Heddlu a Throsedd ar 19 Ionawr 2015 ac roedd yn cynnwys cynnydd cyffredinol o 4% yn y praesept. Fodd bynnag, oherwydd y gostyngiad o 5.11% yn yr arian a gafwyd gan y Llywodraeth roedd hyn gyfystyr â gostyngiad cyffredinol o 0.97% yn y gyllideb refeniw sylfaenol.

Y Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am gynnal Heddwch y Frenhines a gorfodi'r gyfraith. Mae hefyd yn gyfrifol am gyfarwyddyd a rheolaeth swyddogion a staff yr heddlu ac mae'n atebol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd am ddarparu gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon ac am reoli adnoddau. Yn 2015-2016 dirprwyodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd y gyllideb wariant i'r Prif Gwnstabl. Gwariwyd cyfanswm gros o £174.259 miliwn ar y gwasanaeth plismona yn 2015-2016.

Gosodwyd y blaenoriaethau plismona ar gyfer 2015-2016 ar ôl ystyried materion cenedlaethol a lleol perthnasol ac maent yn rhoi sylw i'r meysydd y byddwn yn canolbwyntio arnynt er mwyn darparu gwasanaeth plismona effeithiol ac effeithlon. Felly ein blaenoriaethau ar gyfer 2015-2016 yw:

- lleihau trosedd ac ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n effeithio ar ein cymunedau
- amddiffyn pobl a lleihau niwed
- darparu gwasanaeth o ansawdd sy'n rhoi hyder i'n cymunedau
- sicrhau gweithlu trefnus, medrus a arweinir yn dda.

Yn cynnal y blaenoriaethau hyn mae ein gwerthoedd, sy'n disgrifio sut y byddwn yn cynnal ein busnes, sef gweithredu fel un tîm, gwneud y pethau iawn a helpu ein cymunedau. Bydd yr uchod i gyd yn cyfrannu tuag at weledigaeth hollgynhwysfawr Heddlu Gogledd Cymru, sef gwneud Gogledd Cymru yn lle mwy diogel.

Mae'r deuddeng mis diwethaf wedi bod yn gyfnod heriol i'r gwasanaeth. Gwelwyd gostyngiad o 5.1% ym mhob trosedd yn erbyn cefndir o dargedau sicrhau arbedion ariannol heriol a chynnydd yn y galwadau ar y gwasanaeth mewn perthynas â materion heb fod yn droseddau, er enghraifft pryderon ynghylch diogelwch. Rydym hefyd wedi gorfod ymdopi a bygythiadau a heriau newydd gan gynnwys camfanteisio'n rhywiol ar blant, troseddau seiber, masnachu pobl a chaethwasiaeth fodern yn ogystal â chynnydd ym mygythiad terfysgaeth. I'n cynorthwyo i daclo'r bygythiadau hyn, rydym wedi sefydlu timau plismona arbenigol i ganolbwyntio ar y meysydd hyn ac er mwyn arddangos ein hymrwymiad i daclo'r troseddau hyn.

Canlyniadau perfformiad dros y deuddeng mis diwethaf yw:

- Gostyngiad o 10.1% mewn byrgleriaethau o anheddau a gostyngiad o 10.9% mewn byrgleriaethau heb fod o annedd.
- Gostyngiad o 14% mewn gwrthdrawiadau traffig y ffyrdd
- Gostyngiad o 5.4 % mewn dwyn o siopau
- Gostyngiad o 4.4 % mewn troseddau caffael eraill a
- Gostyngiad o 10.1% mewn ymddygiad gwrthgymdeithasol.

Mae heriau eraill yn bodoli o hyd gan y gwelwyd cynnydd o 5.7% yn nhroseddau sy'n seiliedig ar ddiodeffwr ac mae troseddau treisgar gydag anaf wedi cynyddu 11.8% a throseddau treisgar heb anaf wedi cynyddu 25.1% dros y flwyddyn. Hefyd gwelwyd bod gwelliant sylweddol wedi'i wneud o ran bodlonrwydd a hyder y cyhoedd sydd ar ei uchaf ers pum mlynedd. Mae hyn yn dangos fod gan bobl fwy o hyder yn y sefydliad a'u bod yn teimlo'n fwy diogel yn yr ardaloedd lle maent yn byw.

Mae yna heriau sylweddol o'n blaen gan fod disgwyl toriadau pellach o £7.4 miliwn yn yr arian a geir gan y Llywodraeth yn ystod y cyfnod 2016-2020. Mae hyn yn ychwanegol at y gostyngiadau yr ydym wedi gorfod eu gwneud ers 2010-11 hyd heddiw sydd wedi arwain at ostyngiad cyffredinol o £24.1 miliwn yng nghyllideb blismona Heddlu Gogledd Cymru. Mewn ymateb i'r heriau parhaus hyn, sefydlwyd Bwrdd Cynllunio Strategol er mwyn gweithredu a goruchwyllo'r cynlluniau a'r newidiadau angenrheidiol i wireddu'r arbedion hyn ar yr un pryd â sicrhau ein bod yn lleihau'r effaith ar ein gwasanaethau a'n hadnoddau rheng flaen. Pobl Gogledd Cymru sydd wrth wraidd popeth yr ydym yn ei wneud ac mae'n iawn felly ein bod ni'n ymdrechu'n barhaus i sicrhau ein bod yn darparu gwasanaeth plismona effeithiol ac effeithlon.

Isod amlinellir perfformiad yn erbyn y gyllideb ar lefel grŵp, gan ddangos sut y cafodd perfformiad ei fonitro a'i adrodd yn ei gylch drwy gydol 2015-16. Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol sydd o fewn y cyfrifon hyn yn nodi'r trefniadau llywodraethu sydd wedi'u sefydlu ar gyfer y Prif Gwnstabl.

Y sefyllfa diwedd blwyddyn gyffredinol oedd cyfraniad o £0.844 miliwn o'r cronfeydd wrth gefn, sydd ychydig yn is na'r gyllideb o £1.914 miliwn yn 2015-2016. Ymysg y prif feysydd a gyfrannodd at y sefyllfa ariannol derfynol roedd cyflogau staff yr heddlu a gyfyd oherwydd gostyngiad yn niferoedd staff a chynnydd mewn swyddi gwag. Un o brif elfennau'r strategaeth gyllidebol ar gyfer 2015-2016 oedd recriwtio swyddogion newydd yn gynnar fel y gellid eu rhoi ar ddyletswydd ar yr un pryd ag yr oedd swyddogion eraill yn ymddeol. Gwnaed hyn yn llwyddiannus a llwyddwyd i gynnal gwasanaethau rheng flaen. Roedd gwariant nwyddau a gwasanaethau megis TG, cydgymorth a phrynu offer yn uwch na'r disgwyl, ond cafodd y gwariant hwn ei osod yn erbyn nifer o feysydd eraill sydd wedi cyfrannu tuag at y tanwariant cyffredinol. Mae'r prif feysydd eraill a gyfrannodd tuag at y sefyllfa diwedd blwyddyn yn cynnwys gostyngiad yn y ddarpariaeth yswiriant o ganlyniad i'r adolygiad o hawliadau atebolrwydd cyflogwyr/cyhoeddus ac roedd costau rhedeg cerbydau yn is o ganlyniad i'r gostyngiad mewn prisiau tanwydd a gyfyd yr Heddlu. Ni chafodd peth o'r gwaith adeiladu ychwanegol a adnabuwyd ei gwblhau'n gyfan gwbl yn 2015-2016 a bydd hwn rŵan yn cael ei gario drosodd i'r flwyddyn ariannol newydd. Hefyd, cafwyd mwy o incwm ar ddiwedd y flwyddyn o gydgyfymorth ac erlyniadau a gafodd eu harwain gan yr heddlu.

Mae'r canlyniadau diwedd blwyddyn y grŵp i'w gweld yn y tabl canlynol:

GWIR FALANS 2014-2015 £miliwn	GWARIANT REFENIW	CYLLIDEB 2015-2016 £miliwn	GWIR FALANS 2015-2016 £miliwn	AMRYWIANT + (-) £miliwn
119.537	COSTAU GWEITHWYR	119.186	118.832	-0.354
3.232	PENSIYNAU'R HEDDLU	3.334	3.645	0.311
8.625	COSTAU ADEILADAU	8.559	7.725	-0.834
4.848	COSTAU CLUDIANT	5.133	4.597	-0.536
21.986	NWYDDAU A GWASANAETHAU	20.253	21.980	1.727
2.136	CYLLID CYFALAF	1.504	1.702	0.198
1.130	CRONFA DIOGELWCH CYMUNEDOL	1.166	1.151	-0.015
2.011	PARTNERIAETHAU	2.208	2.116	-0.092
-21.975	INCWM	-19.593	-21.179	-1.586
141.530	GWARIANT GWEITHREDU*	141.750	140.569	-1.181
-0.326	TROSLWYDDIADAU I/O'R CRONFEYDD WRTH GEFN	-1.914	-0.733	1.181
141.204	GWARIANT NET	139.836	139.836	0
ARIANNWYD DRWY:				
43.487	GRANT YR HEDDLU	40.825	40.825	0
16.411	TRETHI ANNOMESTIG CENEDLAETHOL	15.064	15.064	0
5.917	GRANT CYNNAL REFENIW	6.244	6.244	0
11.287	GRANT LLAWR	11.029	11.029	0
64.102	TRETH CYNGOR	66.674	66.674	0
141.204	CYFANSWM	139.836	139.836	0

* Gan gynnwys taliadau llog o £1.282 miliwn yn 2015-2016 (£1.251 2014-2015)

Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd sy'n gyfrifol am y cronfeydd wrth gefn a'r darpariaethau ac mae'r wybodaeth amdanynt wedi'i chynnwys yn y datganiad o gyfrifon grŵp. Mae'r tabl canlynol yn cynnwys manylion cronfeydd a darpariaethau'r grŵp ar gyfer 2015-16.

Cronfeydd Defnyddiadwy

Mae'r Cronfeydd Defnyddiadwy ar gael ar gyfer gwariant yn y dyfodol

BALANS AU A CHRONFEYDD WRTH GEFN	BALANS AGORIADOL 01/04/2015 £miliwn	SYMUDIAD £miliwn	BALANS TERFYNOL 31/03/2016 £miliwn
Y GRONFA WRTH GEFN GYFFREDINOL	4.189	0	4.189
CRONFEYDD WRTH GEFN A GLUSTNODWYD:			
CRONFA SWYDDOGION AR BRAWF	4.840	-0.866	3.974
CRONFA BENSIWN – SALWCH	0.697	-0.282	0.415
MENTER CYLLID PREIFAT (PFI)	3.397	0.295	3.692
CRONFA DIGWYDDIADAU SYLWEDDOL	2.235	0	2.235
CRONFA YSWIRIANT	1.259	-0.087	1.172
CRONFA GYFALAF	14.845	0	14.845
DIOGELU A CHYNNAL A CHADW'R YSTÂD	2.000	-0.062	1.938
CRONFA RHEOLI NEWID	1.659	0.368	2.027
CRONFA BALANS AU PARTNERIAETHAU	0.684	-0.096	0.588
CRONFA DIOGELWCH CYMUNEDOL Y COMISIYNYDD	0.265	0.015	0.280
CRONFA SWYDDFA'R COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD	0.258	0	0.258
CRONFA GYFREITHIOL (SCHTh)	0.073	0.003	0.076
CYLLIDBAU PARTNERIAETHAU (SCHTh)	0.023	-0.021	0.002
CRONFA DERBYNIADAU CYFALAF	4.641	-1.146	3.495
CYFANSWM Y CRONFEYDD DEFNYDDIADWY	41.065	-1.879	39.186

Darpariaethau

DARPARIAETHAU	BALANS AGORIADOL £miliwn	SYMUDIAD £miliwn	BALANS TERFYNOL £miliwn
CRONFA YSWIRIANT	1.974	0.226	2.200

2015-2016

Roedd blwyddyn ariannol 2015-2016 yn gyfnod o adferiad parhaus gyda thwf CDG o 2.2% yn gyffredinol, er fe arafodd hyn tuag at diwedd y flwyddyn ac roedd yn is o gymharu â 2014. Fodd bynnag mae heriau parhaus yn dal i fodoli i Wasanaeth yr Heddlu o ganlyniad i'r toriadau a bennwyd yn yr adolygiad cynhwysfawr o wariant. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn parhau i weithredu'r strategaeth gyllidebol a sefydlwyd er mwyn darparu'r arbedion angenrheidiol dros y cyfnod ac fel rhan o hyn fe adnabuwyd a gwnaethpwyd gwerth £4.448 miliwn o arbedion dros y cyfnod 2015-2016. Fel rhan o'r strategaeth fe ystyrir fod lefel y cronfeydd a'r darpariaethau sydd gan yr Heddlu ar hyn o bryd yn ddarbodus ac mae'r gronfa gyffredinol o £4.2 miliwn ar 3% o'r gwariant refeniw net ar gyfer y flwyddyn, sydd o fewn y targed o 3% i 5% fel y'i diffinnir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

Mae gan y Prif Gwnstabl ymrwymiad hirdymor ar y Fantolen sy'n deillio o driniaeth Buddiannau ôl Gyflogi IAS 19. Mae hyn yn ymwneud â Chynlluniau Pensiwn Swyddogion Heddlu a Chynlluniau Pensiwn Llywodraeth Leol staff yr heddlu ac yn swm o -£1.366 biliwn ar gyfer 2015-2016. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 14 yn y cyfrifon.

4. Gwariant Cyfalaf

Dan Ddeddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 trosglwyddwyd holl asedau'r Awdurdodau Heddlu i'r Comisiynwyr Heddlu a Throsedd. Mae Cyfrifon y Prif Gwnstabl yn cynnwys tâl a glustnodwyd ar gyfer defnyddio'r asedau sydd ar gael iddo. Yn 2015-2016 roedd hyn yn £6.060 miliwn (2014-2015 £5.984 miliwn).

Gosodwyd y rhaglen gyfalaf ar gyfer 2015-2016 ym mis Chwefror 2016 a chafodd llithriadau o raglen 2014-2015 eu dwyn ymlaen i raglen 2015-2016.

Cyfanswm yr amcangyfrifon gwariant cyfalaf diwygiedig ar gyfer y flwyddyn oedd £8.051 miliwn a'r gwir wariant ar ddiwedd y flwyddyn oedd £4.947 miliwn gan arwain at wariant o £3.104 miliwn yn cael ei drosglwyddo i 2016-2017. Mae'r mwyafrif o hwn wedi'i neilltuo i Raglen Gyfalaf 2016-2017 ar gyfer cynlluniau a gychwynnodd tua diwedd y flwyddyn ariannol ac sy'n parhau. Gellir cysylltu'r tanwariant â dau brif brosiect - gorsafoedd heddlu newydd yn Wrecsam a Llandudno. Mae'r gohiriadau wedi golygu y bydd cynnydd yn erbyn y cynllun yn cael ei drosglwyddo i'r flwyddyn ariannol newydd. Yn 2015-2016 cafodd llawer o waith ail-leoli ac ailwampio ei wneud ar draws y portffolio asedau. Cafodd gwariant y rhaglen dechnoleg gwybodaeth ei ostwng yn ystod y flwyddyn fel rhan o adolygiad cyffredinol o gyllidebau TG ac fe arweiniodd hyn at danwariant cynlluniedig. Yn ychwanegol at hyn cafwyd peth oedi gyda'r prosiect data symudol yn ystod y flwyddyn a bydd hwn nawr yn cael ei drosglwyddo i'r flwyddyn ariannol newydd.

Mae'r trafodion a'r gwariant cyfalaf, sy'n cynnwys amodau gwrthwneud statudol, i'w gweld yn y Datganiad o Gyfrifon Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru 2015-2016.

Mae'r tabl canlynol yn nodi'r prif wariant cyfalaf a nawdd ar gyfer 2015-2016:-

GWARIANT CYFALAF	CYLLIDEB 2015-2016 £miliwn	GWIR FALANS 2015-2016 £miliwn	AMRYWIANT + (-) £miliwn
Gwaith ar yr Adeiladau/yr Ystâd	3.602	1.641	-1.961
Offer	0.078	0	-0.078
Cerbydau	2.524	2.385	-0.139
TG a Chyfathrebiadau	1.847	0.921	-0.926
GWARIANT NET	8.051	4.947	-3.104
ARIANNWYD GAN:			
Grantiau Cyfalaf y Swyddfa Gartref	0.901	0.901	0
Refeniw/Cronfeydd wrth Gefn	3.552	0.825	-2.727
Derbyniadau Cyfalaf	2.179	1.652	-0.527
Benthyciadau wedi'u hariannu'n barod mewn refeniw	1.419	1.569	0.150
CYFANSWM CYLLID CYFALAF	8.051	4.947	-3.104

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gynllun Menter Cyllid Preifat ar gyfer ei Bencadlys Rhanbarthol yn Llanelwy. Mae'r arian ar gyfer y cynllun hwn yn parhau i gael ei dalu o gymeradwyaethau credyd, y gyllideb refeniw a chronfa a glustnodwyd. Mae manylion y cynllun a'r ymrwymadau i'w gweld yn y datganiad o gyfrifon grŵp.

Balansau Cyfalaf a Chronfeydd Wrth Gefn:

Ceir crynodeb o falansau cyfalaf y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y tabl canlynol:-

BALANSAU CYFALAF A CHRONFEYDD WRTH GEFN	BALANS AGORIADOL 01/04/2015 £miliwn	SYMUDIAD £miliwn	BALANS TERFYNOL 31/03/2016 £miliwn
<u>CRONFEYDD CYFALAF DEFNYDDIADWY</u>			
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	4.641	-1.146	3.495
<u>CRONFEYDD CYFALAF ANNEFYDDADWY</u>			
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	0.188	-0.071	0.117
Cronfa Ailbriso	20.705	0.384	21.089
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	15.951	-1.280	14.671

Yn ystod y flwyddyn, mi wnaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd adolygu prisiadau asedau gweddill yr eiddo anweithredol sydd yn y portffolio.

Benthyciadau:

Nid oedd rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd fenthyg rhagor o arian yn ystod y flwyddyn i ariannu gwariant cyfalaf a defnyddiodd yr arian a oedd ganddo i weinyddu ei lif arian. Parhaodd cyfartaledd y llog a delir ar y benthyciadau i fod yn 3.01% yn 2015-2016. Cyfanswm y benthyciadau a oedd yn ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn oedd £2.514 miliwn.

5. Polisiâu Cyfrifyddu

Yn 2015-2016 nid oedd unrhyw newidiadau mawr ym mholisiâu cyfrifyddu'r grŵp.

6. Cydweithio â Chyrff Eraill

Yn 2013 trosglwyddodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yr hofrennydd i Wasanaeth Awyr Cenedlaethol yr Heddlu (NPAS). Mae hwn yn gontract cenedlaethol gorfodol ar gyfer darparu Gwasanaeth Awyr yr Heddlu drwy'r DU i gyd.

Fe anogir Comisiynwyr Heddlu a Throsedd i edrych ar feysydd ble gallant gydweithio i ddarparu gwasanaethau, naill ai gyda heddluoedd eraill neu ar lefel leol gyda chyrff cyhoeddus eraill. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gweithio'n agos â heddluoedd eraill Cymru a heddluoedd Gogledd Orllewin Lloegr er mwyn edrych ar gyfleoedd i gydweithio, ac mae manylion y trefniadau presennol i'w gweld yn Nodyn 19. Ar lefel leol, mae Adran Cyfleusterau'r Heddlu yn rheoli ystâd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ac mae'n edrych ar gyfleoedd eraill i gydweithio. Hefyd mae gan Heddlu Gogledd Cymru ystafell reoli ar y cyd gyda Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn Llanelwy.

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn parhau i weithio gyda Heddlu Swydd Gaer ar y Gynghrair Plismona Arfog er mwyn gwella perfformiad gweithredol ar yr un pryd â pharhau i ddarparu'r gwelliannau a'r arbedion angenrheidiol er mwyn gallu diwallu gostyngiadau'r Llywodraeth yn nawdd y gwasanaeth.

7. Edrych i'r Dyfodol

Yn dilyn canlyniadau diweddar etholiad Cynulliad Cymru, disgwylir y bydd mesurau cyni cyllidol y llywodraeth yn parhau dros y cyfnod seneddol presennol. Mae ansicrwydd ynghylch lefel ac effeithiau posibl y gostyngiadau mewn nawdd ar gyfer Gwasanaeth yr Heddlu yn y dyfodol yn golygu bod rhaid parhau i sicrhau fod gwasanaethau'n cael eu hadolygu a'u trawsnewid. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi ymrwymo i sicrhau fod y gwasanaeth heddlu yng Ngogledd Cymru yn addas i'r pwrpas ac yn rhoi gwerth am arian i drigolion Gogledd Cymru. Rhan hollbwysig o hyn yw'r angen am gronfeydd wrth gefn digonol i wynebu'r heriau sydd i ddod ac, yn sylfaenol iawn, i ddiogelu gwasanaethau rheng flaen.

Cafodd cyllideb 2016-2017 ei gosod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a chafodd ei chymeradwyo gan Banel yr Heddlu a Throsedd ym mis Ionawr 2016 ar £141.067 miliwn. Roedd hyn yn cynrychioli cynnydd o 2.00% yn Nhreth y Cyngor a chynnydd hollgynhwysfawr net o 0.9% o gymharu â chyllideb 2015-2016 o £139.836 miliwn. Mae arbedion gwerth £2.8 miliwn wedi'u hadnabod i'w gwireddu yn 2016-2017.

Bydd canlyniadau refferendwm Undeb Ewropeaidd (UE) Mehefin 2016 lle dewisodd y DU i adael yr UE yn cael effaith wleidyddol ar y wlad i gyd. Nid ydym eto yn gwybod pa fath o effaith all hyn ei gael ar y gwasanaeth heddlu.

8. Digwyddiadau ar ôl y cyfnod riportio.

Pan gafodd y Datganiad o Gyfrifon ei gyflwyno i'r Prif Gwnstabl ar 21 Medi 2016, roedd yr holl ddigwyddiadau addasu neu beidio addasu materol yr oedd angen eu cynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon wedi'u cynnwys yn Nodyn 5 i'r cyfrifon.

Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu

1. **Cyffredinol**

Mae'r Datganiad o Gyfrifon Grŵp yn cynnwys crynodeb o drafodion y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar gyfer blwyddyn ariannol 2015-2016 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2016. Mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd baratoi Datganiad o Gyfrifon yn flynyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) 2014, ac mae'r Rheoliadau yn nodi bod rhaid i'r cyfrifon gael eu paratoi yn unol â'r arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-2016 a Chod Ymarfer Riportio Gwasanaeth 2015-2016 gyda chefnogaeth y Safonau Riportio Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r arweiniad statudol a gyflwynwyd dan adran 12 Deddf Llywodraeth Leol 2003. Mae'r cod yn nodi'r egwyddorion a'r arferion cyfrifo sydd raid eu hystyried wrth baratoi Datganiad o Gyfrifon Grŵp sy'n cyflwyno darlun 'gwir a theg' o'r sefyllfa ariannol, perfformiad ariannol a llif arian y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, gan gynnwys datganiadau ariannol grŵp.

Y confensiwn cyfrifo a fabwysiadwyd yw cost hanesyddol, wedi'i addasu drwy ailbricio rhai categorïau o asedau-anghyfredol ac offerynnau ariannol.

2. **Croniadau o Incwm a Gwariant**

Mae'r gweithgareddau yn cael eu cyfrifo yn y flwyddyn y maent yn digwydd, nid dim ond pan fydd taliadau ariannol yn cael eu gwneud a'u derbyn. Yn benodol:-

- Bydd y refeniw a geir o werthu nwyddau yn cael ei adnabod pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn trosglwyddo'r risgiau sylweddol a'r manteision cysylltiedig i'r prynwr, ac mae'n debygol y bydd y buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodyn yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Bydd y refeniw a geir o ddarparu gwasanaethau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael ei adnabod pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gallu mesur yn ddibynadwy ganran cwblhau'r trafodyn ac mae'n debygol y bydd y buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodyn yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.
- Bydd nwyddau'n cael eu cofrestru fel gwariant pan fyddant yn cael eu defnyddio. Pan fydd bwlch rhwng dyddiad derbyn a dyddiad defnyddio'r nwyddau, byddant yn cael eu trin fel stoc ar y Fantolen.
- Bydd treuliau sy'n berthnasol i wasanaethau a roddwyd (yn cynnwys gwasanaethau a ddarperir gan y gweithwyr) yn cael eu cofnodi fel gwariant pan dderbynnir y gwasanaethau yn hytrach na phan brosesir y taliad.
- Bydd y llog a geir ar fuddsoddiadau ac a delir ar fenthyciadau yn cael eu cyfrifo yn ôl eu trefn fel incwm a gwariant ar sail y raddfa llog sy'n berthnasol i'r offeryn ariannol hwnnw yn hytrach na'r llif arian sydd wedi'i benodi neu bennu gan y contract.
- Pan fydd y refeniw a'r gwariant wedi cael ei adnabod ond nad yw'r arian wedi cael ei dderbyn na'i dalu, bydd y ddyled neu'r credyd am y swm perthnasol yn cael ei gofnodi yn y Fantolen. Os na fydd dyled, bydd balans y dyledion yn lleihau a thâl yn cael ei godi ar y cyfrif refeniw am yr incwm na fyddai o bosibl yn cael ei gasglu.

3. **Arian a Chywerthoedd Arian**

Mae arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n daladwy heb gosb wrth roi rhybudd o ddim mwy na 24 awr yn cael ei ystyried yn arian parod. Mae cywerthoedd arian yn fuddsoddiadau all aeddfedu'n syth ar ddyddiad y caffaeliad ac sydd yn gallu cael eu trosi yn hawdd i symiau penodol o

arian gyda risg bychan o newid yn eu gwerth. Yn y Datganiad Llif Arian, mae arian a chywerthoedd arian yn cael eu dangos fel net o'r gorffrafft banc sy'n daladwy ar ofyn ac maent yn ffurfio rhan annatod o reolaeth arian y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

4. **Eitemau Eithriadol**

Pan fydd eitemau o incwm a gwariant yn faterol berthnasol, bydd eu natur a'u swm yn cael eu datgelu ar wahân, naill ai yn amlwg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, yn ddibynnol ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i'r ddealltwriaeth o berfformiad ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

5. **Addasiadau i Gyfnodau Blaenorol, Newidiadau yn y Polisiâu Cyfrifyddu, Amcangyfrifon a Gwallau**

Mae addasiadau i gyfnodau blaenorol yn gallu digwydd oherwydd newidiadau yn y polisiâu cyfrifyddu neu wrth gywiro gwallau sy'n faterol berthnasol. Mae newidiadau yn yr amcangyfrifon cyfrifyddu yn cael eu cyfrifo wrth fynd ymlaen h.y. yn y flwyddyn bresennol ac yn y blynyddoedd dilynol sy'n cael eu heffeithio gan y newid ac nid ydynt yn arwain at addasiad yn y cyfnod blaenorol.

Dim ond pan fydd yr arferion cyfrifyddu perthnasol yn datgan bod rhaid newid y polisiâu cyfrifyddu y byddant yn cael eu diweddarau neu pan fyddai eu newid yn rhoi gwybodaeth sy'n fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith y trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau sefyllfa ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd neu ei berfformiad ariannol. Pan fydd newid yn cael ei wneud, bydd yn cael ei ôl-weithredu (oni bai y nodir fel arall) trwy addasu'r balansau agoriadol a'r symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai'r polisi wedi'i weithredu fel hyn erioed.

Bydd camgymeriadau materol a ddeuir ar eu traws yn ffigyrau unrhyw gyfnod blaenorol yn cael eu cywiro'n ôl-weithredol trwy newid y balansau agoriadol a'r symiau cymharol yn y cyfnod blaenorol hwnnw.

6. **Taliadau Refeniw ar Gyfer Asedau Anghyfredol**

Nid yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn codi tâl ar wahân am ddibrisio, ailbriso a lleihau neu amorteiddio gwasanaethau, gwasanaethau cefnogi neu gyfrifon masnachu.

Nid oes rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd godi treth y cyngor i ariannu colledion dibrisio, ailbriso, lleihau neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae'n rhaid iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r gyllideb refeniw tuag at leihau ei ofyniad benthyca cyffredinol sydd gyfwerth â'r swm gochelgar a gyfrifir gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn unol â'r cyfarwyddyd statudol.

Mae dibrisiadau, ailbrisiadau a cholledion lleihau ac amorteiddio yn cael eu disodli gan y cyfraniad ym malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Isafswm Refeniw), a drwy drafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd er mwyn gwneud yn iawn am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

7. **Buddion y Gweithwyr**

Buddion sy'n Daladwy yn Ystod Cyflogaeth

Buddion tymor byr y gweithwyr yw'r rhai hynny sydd i'w talu o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion fel cyflogau, gwyliau ac absenoldeb salwch sy'n cael eu talu, bonwsau a buddion eraill heb fod yn ariannol (e.e. ceir) ar gyfer gweithwyr presennol ac maent yn cael eu cyfrif fel cost am wasanaeth yn ystod y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn ei roi i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gwneir cronid am gost gwyliau sy'n deillio o'r hawl am wyliau neu amser i ffwrdd yn lle sydd wedi ei gaffael gan y gweithiwr ond sydd heb ei gymryd cyn diwedd y flwyddyn a gall y gweithiwr ei gario ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Mae'r cronid ar y raddfa gyflog sy'n berthnasol i'r flwyddyn ariannol nesaf, gan ei fod yn y cyfnod pan fydd y gweithiwr yn cymryd y budd.

Bydd y cronriad yn cael ei godi yn erbyn y Gweddill neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau, ond wedyn bydd yn cael ei wrthdroi trwy'r Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd fel bod buddion gwyliau yn cael eu talu allan o'r cyfrif refeniw yn y flwyddyn ariannol pan fydd y gweithiwr yn cymryd y gwyliau.

Buddion Terfynu

Arian sy'n daladwy yn dilyn penderfyniad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i ddiweddu cyflogaeth gweithiwr cyn ei ddyddiad ymddeol neu benderfyniad gweithiwr i dderbyn diswyddiad gwirfoddol yw buddion terfynu. Mae'r ceisiadau yn cael eu gwneud ar sail cronriad yn y llinell Costau heb Gael eu Dosbarthu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan na all y Comisiynydd Heddlu a Throsedd dynnu'r cynnig o'r buddion hynny yn ôl neu pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

Pan fydd y buddion terfynu yn cynnwys gwelliant yn y pensiynau, mae'n rhaid, yn unol â'r darpariaethau statudol, symud y swm sy'n daladwy gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn y flwyddyn o'r Gronfa Gyffredinol, yn hytrach na'r swm sy'n cael ei gyfrifo yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd, rhaid neilltuo arian i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn er mwyn tynnu allan y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer y buddion terfynu pensiwn sydd wedi eu gwella, a'u cyfnewid gyda debydau am yr arian sydd wedi ei dalu i'r gronfa bensiwn a'r pensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n ddyledus ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddion Ôl-Gyflogaeth

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gyfrifol am ddau gynllun pensiwn. Mae'r ddau gynllun yn rhoi buddion diffiniedig sy'n gysylltiedig â chyflog a gwasanaethau i'r aelodau gwahanol.

Swyddogion Heddlu -

Hyd at 2005-2006 roedd cost cynllun pensiwn swyddogion heddlu, a oedd yn gynllun buddion diffiniedig, heb ei ariannu yn cael ei dalu o Gyfrif Incwm a Gwariant Awdurdod yr Heddlu. Bu newid yn y modd y cyfrifir pensiynau swyddogion heddlu yn 2006-2007. Sefydlwyd cronfa ganolog gan y Swyddfa Gartref i dalu pensiynau a thaliadau cymudo. Mae Comisiynwyr Heddlu a Throsedd yn talu canran o gyflogau'r swyddogion i mewn i'r gronfa hon. Mae talu pensiynau anaf yn parhau i fod yn gyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac maent yn cael eu talu allan o Gyfrif Incwm a Gwariant y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Staff yr Heddlu (gan gynnwys staff sy'n gweithio yn Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd) -

Mae gan y gweithwyr hyn hawl i ymuno â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Gwynedd. Fe gynhelir asesiad actiwari bob tair blynedd, ac yn yr asesiad a gynhaliwyd yn 2013 nodwyd bod angen gosod cyfraniad y cyflogwr ar o leiaf 16.3% y flwyddyn ynghyd â lwmp swm o £0.8miliwn er mwyn diwallu ymrwymadau'r gronfa. Cynhelir yr asesiad actiwari nesaf yn 2016.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei gyfrifo fel cynllun buddion diffiniedig:

- Mae ymrwymadau Cronfa Bensiwn Gwynedd sy'n gyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, h.y. asesiad o'r taliadau fydd yn cael eu gwneud yn y dyfodol ar fuddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar dybiaethau ynglŷn â graddfeydd marwolaeth, graddfeydd trosiant staff a rhagamcanion ynghylch enillion tybiedig y gweithwyr presennol.
- Mae'r ymrwymadau'n cael eu disgowntio i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt o 3.5 yn seiliedig ar gyfradd adennill fynegol ar fondiau'r Llywodraeth wedi

eu haddasu ar gyfer elw ychwanegol o fondiau corfforaethol o ansawdd uchel (iBoxx Sterling Corporates AA).

- Mae asedau Cronfa Bensiwn Gwynedd sy'n gyfrifoldeb y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu cynnwys ar y Fantolen ar eu gwerth teg:

Gwarantau a ddyfynnwyd ar eu pris cynnig cyfredol
Gwarantau na chafwyd eu dyfynnu ar amcangyfrif proffesiynol
Gwarantau unedol ar eu pris cynnig cyfredol
Eiddo ar werth y farchnad.

- Mae'r newid yn yr ymrwymiad pensiwn net yn cael ei ddadansoddi i mewn i'r elfennau canlynol:

Cost am wasanaeth sy'n cynnwys:

- (i) Cost Gyfredol y Gwasanaeth - cynnydd yn yr ymrwymadau oherwydd y blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd y flwyddyn hon wedi ei ddyrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.
- (ii) Cost Flaenorol y Gwasanaeth - cynnydd yn yr ymrwymadau oherwydd newid neu gwtogiad i'r cynllun sy'n cael effaith ar y blynyddoedd o wasanaeth a sicrhawyd yn y blynyddoedd cynt ac sy'n cael eu debydu yn erbyn y Gweddill neu Ddiffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel rhan o'r Costau Heb Gael eu Dosbarthu.
- (iii) Llog net ar yr ymrwymiad budd diffiniedig net (ased) - y llog net ar gyfer y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o'r newid yn ystod y cyfnod yn yr ymrwymiad diffiniedig net (ased) sy'n codi gydag amser ac sy'n cael ei godi yn erbyn yr Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn unol â'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae hyn yn cael ei gyfrifo drwy ddefnyddio'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddiwyd i fesur yr ymrwymiad budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r ymrwymiad budd diffiniedig net (ased) ar ddiwedd y cyfnod drwy gymryd i ystyriaeth unrhyw newidiadau yn yr ymrwymiad budd diffiniedig net (ased) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- (i) Y Dychweliad ar Asedau Cynlluniedig – ac eithrio'r symiau a gafodd eu cynnwys yn y llog net ar yr ymrwymiad budd diffiniedig net (ased) a chaiff ei roi yn erbyn y Gronfa Bensiwn fel Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall.
- (ii) Enillion neu Golledion Actiwaraid - newid yn yr ymrwymadau pensiwn net sy'n bodoli oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r tybiaethau a wnaed adeg y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwari wedi diweddarau ei dybiaethau sy'n cael eu rhoi yn erbyn y Gronfa Bensiwn fel Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall.

Cyfraniadau a dalwyd i Gronfa Bensiwn Gwynedd – arian a dalwyd fel rhan o gyfraniad y cyflogwr i'r gronfa pensiwn i dalu'r ymrwymadau; nid yw'n cael ei gyfrifo amdano fel gwariant.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae'r darpariaethau statudol yn nodi bod rhaid i falans y Gronfa Gyffredinol gynnwys y symiau sy'n daladwy gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r Gronfa Bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiynwyr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifwyd yn unol â'r safonau cyfrifyddu priodol. Golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd i dynnu'r debydau a'r credydau tybiannol am fuddion ymddeol a'u cyfnewid gyda'r debydau am yr arian a dalwyd i'r Gronfa Bensiwn a'r pensiynwyr ac unrhyw symiau eraill sy'n ddyledus ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae balans negyddol y

Gronfa Bensiwn felly yn mesur yr effaith fanteisiol ar y Gronfa Gyffredinol o fod yn gorfod cyfrifo am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag fel buddion a enillwyd gan y gweithwyr.

Buddion Dewisol

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd bwerau cyfyngedig i wneud dyfarniadau dewisol o fuddion ymddeol mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Mae unrhyw ymrwymadau a ragwelir i godi o ganlyniad i ddyfarniadau i unrhyw aelod o staff yn cael eu cronni yn y flwyddyn y gwnaed y penderfyniad i wneud y dyfarniad gan ddefnyddio'r un polisiau a ddefnyddir yn y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac yn unol â phroses ymddeol yn gynnar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

8. Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Riportio

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod riportio a'r dyddiad pan fydd y Datganiad o Gyfrifon yn cael ei awdurdodi ar gyfer ei gyhoeddi. Mae yna ddau fath o ddigwyddiadau:

- Y rhai hynny sy'n cynnwys tystiolaeth o'r amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod riportio a dylai'r Datganiad o Gyfrifon gael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai hynny sy'n dangos arwydd o'r amodau a ymddangosodd ar ôl y cyfnod riportio. Nid oes angen addasu'r Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond os byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith materol, byddai nodyn yn cael ei roi yn y nodiadau ynghylch natur y digwyddiadau ac amcangyfrif o'u heffaith ariannol.

Nid yw'r digwyddiadau a ddigwyddodd ar ôl y dyddiad awdurdodi yn cael eu cynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon.

9. Offerynnau Ariannol

Ymrwymadau Ariannol

Caiff ymrwymadau ariannol eu cynnwys ar y Fantolen pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol, ac maent yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddio. Mae taliadau blynyddol yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r ymrwymadau, wedi'i luosi gyda chyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n union ddisgowntio'r taliadau arian amcangyfrifedig yn y dyfodol dros oes yr offeryn ar y swm y cafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Y swm a gyflwynir ar y fantolen mewn perthynas â benthycia hirdymor a byrdymor yw'r prif symiau sydd i'w had-dalu (+llog wedi cronni) ac incwm ar y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Mae'r enillion a'r colledion sy'n gysylltiedig ag adbrynu neu setlo benthyciadau yn gynnar yn cael eu credydu a'u debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setlo. Fodd bynnag, pan fydd yr adbryniadau wedi digwydd fel rhan o'r broses i ailstrwythuro'r portffolio benthyciadau sy'n cynnwys addasu neu gyfnewid offerynnau sy'n bodoli eisoes, mae'r premiwm neu'r disgownt yn cael ei dynnu o, neu ei ychwanegu at gost amorteiddio'r benthyciad newydd neu'r un sydd wedi ei addasu ac mae'n cael ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr dros oes y benthyciad gan addasu'r gyfradd llog effeithiol.

Pan fydd premiymau neu ddisgowntiau wedi cael eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei ymestyn dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd bolisi lle bydd yr

enilliad neu'r golled yn cael ei daenu dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yn erbyn y premiwm a oedd yn daladwy neu'r disgownt a oedd yn berthnasol pan gafodd ei ad-dalu. Mae'r cysoniad o'r symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol yn erbyn Balans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei reoli drwy drosglwyddo i, neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

Asedau Ariannol

Mae yna ddau fath o asedau ariannol:

- benthyciadau a symiau derbyniadwy sy'n asedau ag ad-daliadau sefydlog neu sydd wedi eu penderfynu ond nad ydynt yn cael eu cynnwys ar y farchnad weithredol
- asedau sydd ar gael i'w gwerthu, sef asedau sydd â phris wedi ei ddyfynnu ar y farchnad a/neu sydd ddim â thaliadau sefydlog neu wedi'u penderfynu.

Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy

Mae benthyciadau a symiau derbyniadwy yn cael eu cynnwys yn y Fantolen pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac maent yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg. Maent wedyn yn cael eu mesur ar eu cost amorteiddiol. Mae'r credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar gyfer llog derbyniadwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi gyda'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm derbyniadwy sy'n ddyledus (ynghyd â'r llog cronedig) a'r llog sydd wedi ei gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yw'r swm a dderbynnir ar gyfer y flwyddyn yng nghytundeb y benthyciad.

Pan fydd asedau wedi cael eu hadnabod fel rhai a lleihawyd oherwydd y tebygolrwydd sy'n deillio o ddigwyddiad yn y gorffennol na fyddai taliadau sy'n ddyledus o dan gontract yn cael eu gwneud, mae'r ased yn cael ei gofnodi a thâl yn cael ei godi yn erbyn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae'r golled lleihad yn cael ei fesur fel y gwahaniaeth rhwng y swm cario a gwerth presennol y llif arian diwygiedig yn y dyfodol wedi ei ddisgowntio ar gyfradd llog gwreiddiol yr ased.

Mae unrhyw enillion neu golledion sy'n deillio o adnabod yr ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Asedau sydd ar gael i'w gwerthu

Caiff asedau sydd ar gael i'w gwerthu eu cynnwys ar y Fantolen pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol, a byddant yn cael eu mesur a'u cario i ddechrau ar werth teg. Pan fydd gan yr ased daliadau sefydlog neu sydd wedi eu penderfynu, mae'r taliadau blynyddol yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm amorteiddio'r ased, wedi'i luosi gyda chyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Pan nad oes taliadau sefydlog neu sydd wedi'u penderfynu, bydd yr incwm (e.e. buddrannau) yn cael ei gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ei gael.

Caiff asedau eu cynnwys ar y Fantolen ar eu gwerth teg. Mae'r gwerthoedd yn seiliedig ar y technegau canlynol:

- offerynnau gyda phrisiau sydd wedi eu dyfynnu ar y farchnad – pris y farchnad
- offerynnau eraill sydd â thaliadau sefydlog neu sydd wedi eu penderfynu – dadansoddiad llif arian disgowntiedig

- soddgyfrannau heb brisiau sydd wedi eu dyfynnu ar y farchnad – gwerthusiad annibynnol o brisiadau cwmni.

Mae'r mewnbynnau i'r technegau mesur yn cael eu categorio yn unol â'r tair lefel ganlynol:

- Mewnbynnau Lefel 1 – prisiau a ddyfynnwyd (sydd heb eu cymhwysu) ar y farchnad agored ar gyfer asedau unfath y gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gael mynediad iddynt ar y dyddiad mesur.
- Mewnbynnau Lefel 2 – mewnbynnau ar wahân i'r prisiau a ddyfynnwyd a gafodd eu cynnwys yn Lefel 1 sy'n ganfyddadwy ar gyfer yr ased, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.
- Mewnbynnau Lefel 3 – mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased.

Mae newidiadau mewn gwerth teg yn cael eu cydnabod ar ffurf cofnod yn y Gronfa ar Gael i'w Gwerthu ac mae'r elw/golled yn cael ei gydnabod yn y Gweddill neu Ddiffyg ar Ailbrisiad Asedau Ariannol sydd ar gael i'w Gwerthu. Mae'r eithriad i hyn yn digwydd pan fydd colledion lleihau wedi digwydd – mae'r rhain yn cael eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, ochr yn ochr ag unrhyw elw neu golled net ar gyfer yr ased a gronwyd yn y Gronfa ar Gael i'w Gwerthu

Pan fydd asedau wedi'u hadnabod fel asedau diffygiol oherwydd ei fod yn debygol yn sgil digwyddiad yn y gorffennol na fydd taliadau sy'n ddyledus dan y contract yn cael eu gwneud (taliadau sefydlog neu sydd wedi eu penderfynu) neu y bydd y gwerth teg yn disgyn islaw'r gost, yna bydd yr ased yn cael ei gofnodi a thâl yn cael ei wneud i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Os bydd gan yr ased daliadau sefydlog neu sydd wedi eu penderfynu, yna bydd y golled lleihad yn cael ei fesur fel y gwahaniaeth rhwng y swm cario a gwerth presennol y llifau arian diwygiedig yn y dyfodol wedi'i ddisgowntio ar gyfradd llog effeithiol gwreiddiol yr ased. Fel arall, bydd y golled lleihad yn cael ei fesur fel unrhyw ddiffyg o werth teg yn erbyn cost caffael yr offeryn (net o unrhyw brif ad-daliad ac amorteiddiad).

Bydd unrhyw elw neu golled sy'n deillio o anadnabyddiaeth o'r ased yn cael ei gredydu neu ei debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, yn ogystal ag unrhyw elw neu golledion cronedig a nodwyd yn flaenorol yn y Gronfa ar Gael i'w Gwerthu. Pan na fydd yn bosib mesur gwerth teg yn ddibynadwy, bydd yr offeryn yn cael ei gario ar gost (llai unrhyw golledion lleihad).

10. Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau

Os ydynt yn cael eu talu ymlaen llaw, mewn rhandaliadau neu os ydynt yn ddyledus, mae grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti yn cael eu cydnabod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd pan fydd sicrwydd rhesymol:

- y bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau,
- y derbynnir y grant neu'r cyfraniadau

Nid yw'r symiau sy'n cael eu cydnabod fel eu bod yn ddyledus i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr hyd nes y bydd yr amodau sy'n gysylltiedig â'r grant wedi cael eu bodloni. Amodiadau yw'r amodau sy'n nodi bod rhaid i'r buddion economaidd yn y dyfodol neu botensial am wasanaeth sydd wedi cael ei ymgorffori yn yr asedau a gafaelwyd gan ddefnyddio'r grant neu gyfraniad gael eu defnyddio gan y derbynnwyd fel y nodir, neu bydd rhaid dychwelyd y buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth yn ôl i'r trosglwyddwr.

Mae'r arian a roddwyd fel blaendal i grantiau a chyfraniadau ac nad yw'r amodau wedi eu bodloni, yn cael eu cynnwys yn y Fantolen fel credydwr. Pan fydd yr amodau wedi eu bodloni, bydd y grant

neu'r cyfraniad yn cael ei gredu i'r maes perthnasol (grantiau refeniw y gellir eu priodoli a chyfraniadau) neu Drethiant ac Incwm Grant Heb fod yn Benodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Pan fydd grantiau cyfalaf yn cael eu credu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, byddant yn cael eu tynnu allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd. Pan na fydd y grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff y swm ei drosglwyddo i'r Gronfa Grantiau Cyfalaf na Ddefnyddiwyd. Pan fydd wedi cael ei ddefnyddio, caiff y swm ei gynnwys yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf. Trosglwyddir y symiau sydd heb eu defnyddio yn y gronfa wrth gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf unwaith y byddant wedi cael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

11. **Budd mewn endidau eraill**

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fudd materol mewn endidau eraill sydd o natur ategol, gysylltiol ac sy'n cael eu rheoli ar y cyd, ac mae'n rhaid paratoi cyfrifon grŵp ar eu cyfer. Yng nghyfrifon endid unigol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd mae'r endidau eraill yn cael eu cofnodi yn unol â'r arferion cyfrifyddu priodol. O safbwynt cyfrifon grŵp Heddlu Gogledd Cymru a Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, ystyrir bod Prif Gwnstabl Heddlu Gogledd Cymru yn is-gorff sy'n perthyn 100% i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

12. **Rhestr Eiddo a Contractau Hirdymor**

Mae rhestrau eiddo yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar werth isaf y gost a'r gwerth gwiredadwy net. Mae cost rhestrau eiddo yn cael ei neilltuo gan ddefnyddio'r fformiwla 'y cyntaf i mewn yw'r cyntaf allan' (FIFO). Mae contractau hirdymor yn cael eu cyfrif ar sail codi tâl yn y Gweddill neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau gyda gwerth y gwaith neu wasanaethau a dderbynnir fel rhan o'r contract yn ystod y flwyddyn ariannol.

13. **Asedau a Gweithrediadau a Reolir ar y Cyd**

Mae gweithrediadau a reolir ar y cyd yn weithgareddau y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ymgymryd â nhw ar y cyd â mentrwyr eraill ac sy'n defnyddio asedau ac adnoddau'r mentrwyr yn hytrach na sefydlu endid ar wahân. Yn y Fantolen mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod yr asedau y mae'r Comisiynydd yn eu rheoli gan gynnwys ei gyfran o unrhyw asedau a ddelir ar y cyd a'r rhwymedigaethau sy'n codi gan gynnwys ei gyfran o unrhyw rwymedigaethau a ddelir ar y cyd, ac yn debydu ac yn credu'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr gyda'r gwariant a wnaed ac unrhyw gyfran o'r gwariant a gyfyd ar y cyd a'r gyfran o'r incwm a gafwyd o weithgaredd yr ymgyrch.

Asedau a reolir ar y cyd yw eiddo, offer neu beiriannau a reolir ar y cyd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a mentrwyr eraill, gyda'r asedau'n cael eu defnyddio er budd i'r mentrwyr. Nid yw menter ar y cyd yn cynnwys sefydlu endid ar wahân. Dim ond cyfrif am ei gyfran ei hun o'r asedau a reolir ar y cyd, y rhwymedigaethau a'r treuliau a gaiff ei hun neu ar y cyd ag eraill a wnaiff y Comisiynydd Heddlu a Throsedd mewn perthynas â'i fudd yn y gyd-fenter ac incwm a enillir gan o'r fenter. Gellir gweld manylion unrhyw weithrediadau a reolir ar y cyd yn nodyn 18 yn y Cyfrifon.

14. **Prydlesi**

Mae prydlesi ariannol yn trosglwyddo'r holl risgiau a'r buddion sy'n atodol i berchnogaeth yr eiddo, cyfarpar neu offer o'r prydleswr i ddaliwr y brydles. Mae'r holl brydlesi eraill yn cael eu galw'n brydlesi gweithredol.

Os yw prydles yn cynnwys tir ac adeiladau, mae'r tir a'r adeiladau yn cael eu hystyried ar wahân i bwrpas dosbarthu.

Mae trefniadau nad oes ganddynt statws cyfreithiol, ond sydd yn cyfleu'r hawl i ddefnyddio'r ased am daliad yn cael eu cyfrif o dan y polisi hwn pan fydd cyflawni'r trefniant yn ddibynnol ar y defnydd o asedau penodol.

Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel Prydleswr

Prydlesi Ariannol

Mae eiddo, cyfarpar ac offer sydd ar brydles ariannol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen ar ddechrau'r brydles ar ei werth teg a fesurwyd ar y dechrau (neu werth presennol y taliadau prydles lleiaf, os yn is). Mae'r ased yn cyfateb i'r cyfrifoldeb am yr ymrwymiad i dalu'r prydleswr. Mae'r costau uniongyrchol cychwynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cael eu hychwanegu at swm cario'r ased. Mae'r premiymau a dalwyd ar ddechrau'r brydles yn cael eu cymhwyso i gofnodi ymrwymiad y brydles. Mae rhenti amodol yn cael eu cofnodi fel treuliau yn y cyfnodau y mae hyn yn digwydd.

Mae taliadau prydlesi yn cael eu rhannu rhwng:

- tâl am gaffael y budd yn yr eiddo, cyfarpar neu offer sy'n cael ei godi i wrthdroi rhwymedigaeth y brydles, a
- thâl ariannu (wedi ei ddebydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr).

Mae eiddo, cyfarpar ac offer sy'n cael eu cydnabod o dan y prydlesi ariannol yn cael eu cyfrifo amdanynt trwy ddefnyddio'r polisiâu sy'n gyffredinol berthnasol i asedau o'r fath, yn amodol ar ddibrisiant yn cael ei godi dros gyfnod y brydles os yw hyn yn fyrrach na'r amcangyfrif ar gyfer oes ddefnyddiol yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddiwedd cyfnod y brydles).

Nid yw'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd godi'r dreth cyngor ar gyfer dibrisiant neu ailbriso neu golledion lleihad sy'n deillio o asedau a brydlesir. Yn lle hynny, gwneir cyfraniad blynyddol o'r cronfeydd refeniw tuag at y buddsoddiad cyfalaf hwnnw yn unol â'r gofynion statudol. Mae dibrisiant, ailbriso a cholledion lleihad yn cael eu hamnewid felly gan gyfraniad refeniw ym Malans y Gronfa Gyffredinol, trwy gyfrwng trafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Prydlesi Gweithredol

Mae'r rhenti a delir o dan y prydlesi gweithredol yn cael eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel traul am ddefnyddio'r eiddo, y cyfarpar a'r offer sy'n cael ei brydlesu. Gwneir y taliadau ar sail llinell syth dros fywyd y brydles; hyd yn oed os nad yw hyn yn cyd-fynd â'r patrwm o daliadau (e.e. mae yna gyfnod di-rent ar ddechrau'r brydles).

Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel Prydleswr

Mae prydleswr yn gosod eiddo, cyfarpar neu offer o dan drefniant les i eraill.

Prydlesi Ariannol

Os bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn caniatáu prydles ariannol ar gyfer eiddo, cyfarpar neu offer, caiff yr ased perthnasol ei dynnu allan o'r fantolen fel eiddo wedi'i waredu. Ar gychwyn y brydles bydd gwerth cyfredol yr eiddo yn y fantolen (boed yn eiddo, cyfarpar neu offer neu'n asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu) yn cael ei drosglwyddo i'r llinell gwariant gweithredol arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled o waredu'r eitem dan sylw. Caiff yr elw sy'n cynrychioli buddsoddiad net y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn y les ei gredydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr hefyd fel rhan o'r elw neu

golled yn sgil y gwarediad (h.y. yn cael ei dynnu fel swm net oddi ar werth cyfredol yr ased ar amser y gwarediad), wedi'i gydweddu ag ased prydles (dyledwr hirdymor) yn y fantolen.

Mae prydlesi rhentu yn cael eu rhannu fel a ganlyn:

- tâl am gaffael y budd yn yr eiddo – yn cael ei gredydu i ddyledwr y brydles (ynghyd ag unrhyw bremymau a dderbyniwyd), ac
- incwm cyllid (yn cael ei gredydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr).

Ni chaniateir drwy statud i'r elw sy'n cael ei gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan waredir eiddo neu ased gynyddu balans y gronfa gyffredinol a rhaid ei drin fel derbyniad cyfalaf. Pan dderbynnir premiwm, caiff hwn ei dynnu allan o falans y gronfa gyffredinol a'i symud i'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd. Pan fydd y swm sy'n ddyledus o ran yr ased sy'n cael ei brydlesu'n cael ei setlo drwy dalu rhent yn y blynyddoedd ariannol i ddod, caiff ei symud allan o falans y gronfa gyffredinol i'r gronfa derbyniadau cyfalaf gohiriedig yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd.

Pan dderbynnir rhent yn y dyfodol caiff yr elfen sy'n gysylltiedig â gwaredu'r ased ei gyhoeddi er mwyn lleihau ei werth ariannol i ddyledwr y brydles. Ar y pwynt hwn caiff y derbyniadau cyfalaf gohiriedig eu trosglwyddo i'r gronfa derbyniadau cyfalaf. Ni fydd y golled ar werth y gwarediad yn cael ei godi yn erbyn treth y cyngor, gan fod cost asedau anghyfredol wedi'i ddarparu ar ei gyfer yn llawn dan drefniadau ar wahân o dan ariannu cyfalaf. Caiff y symiau felly eu clustnodi i'r cyfrifon addasiadau cyfalaf o falans y gronfa gyffredinol drwy'r Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd.

Prydlesi Gweithredu

Os bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn caniatáu prydles weithredu ar gyfer eiddo, cyfarpar neu offer, bydd yr ased yn cael ei gadw yn y fantolen. Caiff incwm o rent ei gredydu i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Gwneir credydau ar sail llinell syth dros fywyd y brydles hyd yn oed os nad yw hyn yn cyd-fynd â phatrwm y taliadau (e.e. premiwm wedi'i dalu ar ddechrau'r brydles). Caiff y costau uniongyrchol cychwynnol sy'n deillio o drafod neu drefnu'r brydles eu hychwanegu at werth cyfredol yr ased perthnasol a bydd yn cael ei nodi fel traul dros gyfnod y brydles ar yr un sail ag incwm rhentu.

15. **Gorbenion a Gwasanaethau Cefnogi**

Caiff costau gorbenion a gwasanaethau cefnogi eu priodoli i'r rhai hynny sy'n elwa ar y cyflenwad neu wasanaeth yn unol ag egwyddorion costio Cod Ymarfer Riportio Gwasanaeth CIPFA 2013-2014 (SERCOP). Fe ddefnyddir yr egwyddor costio amsugol cyfan. Mae cost lawn gorbenion a gwasanaethau cefnogi yn cael eu rhannu rhwng defnyddwyr yn gymesur â'r buddiannau a dderbyniwyd, ac eithrio:

- Gweinyddiad Corfforedig a Democratig sy'n cynnwys y costau sy'n berthnasol i statws y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fel corfforaeth undyn a etholwyd yn ddemocrataidd.
- Costau Heb eu Dosrannu sy'n cynnwys cost y buddion dewisol sydd wedi eu rhoi i weithwyr sy'n ymddeol yn gynnar a cholledion lleihad sy'n cael eu rhoi gyferbyn ag Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Diffinnir y ddau gategori yma yn y SeRCOP a chyfrifir amdanynt o dan benawdau ar wahân yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, neu fel rhan o Wariant Net ar Wasanaethau sy'n Parhau.

16. Eiddo, Cyfarpar ac Offer

Mae asedau sydd â sylwedd corfforol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i bobl eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol, yn cael eu dosbarthu fel Eiddo, Cyfarpar ac Offer.

Adnabyddiaeth

Mae gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Cyfarpar ac Offer yn cael ei gyfalafu ar sail cronïadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Mae gwariant sy'n cynnal, ond sydd ddim yn ychwanegu at botensial yr ased i gyflwyno buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth (h.y. gwaith trwsio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel traul pan fydd yn digwydd.

Mesur

I ddechrau mae'r asedau yn cael eu mesur ar gost, yn cynnwys:

- pris y pryniant
- unrhyw gost sy'n berthnasol i ddod â'r ased i'r lleoliad ac yn y cyflwr sy'n angenrheidiol iddo gael ei ddefnyddio yn y modd y bwriedir gan y rheolwyr
- os yn berthnasol, yr amcangyfrif ar y dechrau o gostau datgymalu a symud yr eitem ac yna adfer y safle lle'r oedd yr eitem.

Nid yw'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyfalafu costau benthycia sydd wedi codi wrth adeiladu'r asedau.

Mae cost ased, ac eithrio pan fydd yn cael ei brynu, yn cael ei ystyried fel ei werth teg, oni bai nad oes gan yr hyn a gaffaelwyd sylwedd masnachol (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiaeth yn y llif arian i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd). Yn yr achos olaf, pan fydd ased yn cael ei gaffael trwy gyfnwied, cost y caffael yw'r swm cario os yw'r ased yn cael ei roi i fyny gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Mae asedau a gafwyd yn rhodd yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg. Mae'r gwahaniaeth rhwng y gwerth teg ac unrhyw gydnabyddiaeth a dalwyd yn cael ei gredu i'r llinell Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, (oni bai fod y rhodd wedi ei wneud yn amodol); hyd nes bydd yr amodau wedi eu bodloni cedwir yr enilliad yn y Cyfrif Asedau a Roddwyd. Pan fydd enillion yn cael eu credu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, byddant yn cael eu tynnu allan o Falans y Gronfa Gyffredinol a'u rhoi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

Wedyn mae'r asedau yn cael eu cynnwys yn y Fantolen gan ddefnyddio'r sail mesur canlynol:

- Isadeiledd, asedau cymunedol ac asedau sy'n cael eu hadeiladu - cost hanesyddol wedi ei ddibrisio
- Anheddau a'r holl asedau eraill – gwerth teg wedi ei bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (h.y. gwerth yn ei ddefnydd presennol neu EUV)

Pan nad oes unrhyw dystiolaeth seiliedig ar y farchnad o werth teg oherwydd natur arbenigol yr ased, defnyddir y gost adnewyddu dibrisiedig fel amnewidyn ar gyfer gwerth teg.

Pan fydd asedau di-eiddo sydd â bywydau defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau) yn dibrisio, fe ddefnyddir y gost hanesyddol fel amnewidyn ar gyfer gwerth teg.

Mae asedau sy'n cael eu cynnwys yn y Fantolen ar eu gwerth teg yn cael eu hailbriso yn ddigon rheolaidd er mwyn sicrhau nad yw eu swm cario yn wahanol iawn i'w gwerth teg ar ddiwedd y flwyddyn, a gwneir hyn o leiaf bob pum mlynedd. Mae'r cynnydd yn y prisiadau yn cyfateb i gredydau yn y Gronfa Ailbriso i gydnabod enillion heb eu gwireddu. Fel eithriad, gall enillion gael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr pan maent yn deillio o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol.

Pan adnabyddir gostyngiad mewn gwerth, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- Pan fydd cydbwysedd o enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei godi ar refeniw yn erbyn y balans (hyd at swm yr enillion cronedig)
- Pan na fydd arian yn y Gronfa Ailbriso neu pan fydd y balans yn annigonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei godi ar refeniw yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys enillion ailbriso cydnabyddedig ers 1 Ebrill 2007 yn unig, y dyddiad y cafodd ei gweithredu'n ffurfiol. Mae'r enillion a gafwyd cyn y dyddiad hwn wedi cael eu cynnwys yn y Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Lleihad

Mae asedau yn cael eu hasesu ar ddiwedd bob blwyddyn o ran a oes unrhyw arwydd y gallai fod yn ased sydd â lleihad. Pan fydd arwyddion o hyn yn bodoli, ac unrhyw wahaniaethau posibl yn cael eu hamcangyfrifo i fod yn faterol, fe amcangyfrifir swm adenilladwy'r ased, a phan fydd yn llai na swm cario'r ased, cydnabyddir colled lleihad am y diffyg.

Pan fydd colledion lleihad yn cael eu hadnabod, byddant yn cael eu cyfrif amdanynt fel a ganlyn:

- Pan fydd y balans o enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso, bydd swm cario'r ased yn cael ei godi ar refeniw yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- Pan nad oes arian yn y Gronfa Ailbriso neu pan fydd y balans annigonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

Pan fydd colled lleihad yn cael ei wrthdroi ar ôl hynny, bydd y gwrthdroi yn cael ei gredydu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant fyddai wedi cael ei godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiant

Darperir dibrisiant ar yr holl asedau Eiddo, Cyfarpar ac Offer drwy ddyraniad systematig o'u symiau dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau heb oes ddefnyddiol gyfyngedig bendant (h.y. tir rhydd-ddaliad) ac asedau nad ydynt ar gael eto ar gyfer eu defnyddio (asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Pan fydd gan ased gydrannau pwysig sydd â gwerth sylweddol, bydd y cydrannau yn cael eu dibrisio ar wahân. Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi gosod y cyfyngiadau de-minimus canlynol a bydd y cydrannau yn cael eu cydnabod ar wahân dim ond pan fydd:

- Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 0 a 10 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £50mil
- Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 10 a 15 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £100mil
- Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 15 a 20 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £250mil
- Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 20 a 30 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £400mil
- Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 30 a 40 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £800mil

(vi) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 40 a 50 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £1500mil

(vii) Bywyd sy'n weddill y cydrannau rhwng 50 a 60 mlynedd a gwerth y cydrannau dros £2000mil

Math o Ased:	Polisi Dibrisio:
Adeiladau	Wedi dibrisio dros y bywyd disgwylidig fel y dywedodd y prisiwr ar drefn llinell syth a'u hailbriso o leiaf pob 5 mlynedd.
Offer Cyfrifiadurol	Llinell syth dros 3 i 5 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Offer Cyffredinol, Dodrefn a Ffitiadau ac Offer Radio	Llinell syth dros 7 i 10 mlynedd yn dechrau yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.
Cerbydau	Llinell syth dros 4 blynedd yn dechrau yn y flwyddyn y'u prynwyd.
Tir	Nid oes dibrisiant ar dir heb ei ddatblygu

Mae enillion ailbriso hefyd yn dibrisio, gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbriso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf..

Gwaredu ac Asedau Anghyfredol sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Pan fydd yn dod yn debygol y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy drafodiad gwerthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased wedi'u dal i'w Gwerthu. Mae'r ased yn cael ei ailbriso yn union cyn iddo gael ei ailddosbarthu ac yna yn cael ei gario ar y gwerth isaf rhwng y swm hwn a'r gwerth teg llai y costau i'w werthu. Pan fydd gostyngiad dilynol yn y gwerth teg llai y costau i'w werthu, mae'r golled yn cael ei gynnwys yn y llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae enillion gwerth teg yn cael eu cydnabod yn unig hyd at swm unrhyw golledion blaenorol a gydnabyddir yn y Gweddill neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau. Nid yw dibrisiant yn cael ei godi ar Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau yn diwallu'r meini prawf i gael eu dosbarthu'n Asedau wedi'u dal i'w Gwerthu, bydd yn cael ei ailddosbarthu'n asedau anghyfredol ac yn cael eu prisio ar begwn isaf eu swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau i'w gwerthu (wedi'i addasu ar gyfer dibrisiad, amorteiddiad neu ailbrisiadau a fyddent wedi'u cydnabod pen a baent wedi'u dosbarthu fel Wedi'u dal i'w Gwerthu), a'u swm adferadwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Fe ddatgelir manylion unrhyw eiddo sydd wedi'u clustnodi fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu yn y Fantolen a'r nodiadau perthnasol. Nid oedd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd unrhyw asedau wedi'u dal i'w gwerthu ar 31 Mawrth 2016.

Nid yw asedau sydd i gael eu gadael neu eu sgrapio yn cael eu dosbarthu fel Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddigomisiynu, mae swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn Eiddo, Cyfarpar, Offer neu'n Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu) yn cael ei ddileu ar y llinell Gwariant Gweithredol Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r colledion ar waredu. Credydir derbyniadau o warediadau (os oes rhai) i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu'r colledion ar waredu (h.y. net yn erbyn gwerth cario'r ased adeg y gwarediad). Mae unrhyw enillion ailbriso cronedig ar gyfer yr ased sydd yn y Gronfa Ailbriso yn cael ei drosglwyddo i'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf.

Mae symiau a dderbyniwyd ar gyfer gwaredion sy'n fwy na £10,000 yn cael eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Mae'r balans o'r derbyniadau yn cael ei gredydu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf

ac wedyn gellir ond ei ddefnyddio ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd (neu ei neilltuo er mwyn lleihau angen sylfaenol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd i fenthyca (y gofyniad cyllido cyfalaf)). Mae derbyniadau yn cael eu neilltuo i'r Gronfa wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

Nid yw gwerth dileu gwardion yn cael eu rhoi yn erbyn y dreth cyngor, gan fod cost asedau sefydlog yn cael ei ddarparu yn llawn ar ei gyfer o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Mae symiau'n cael eu neilltuo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd.

17. **Menter Cyllid Preifat**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi cytuno ar un cytundeb Menter Cyllid Preifat hirdymor ble mae'r contractwr yn gyfrifol am gynllunio, adeiladu, cyllido a chynnal y Ddalfa, y Cyfleuster Digwyddiadau Sylweddol, y Cyfleuster Cefnogaeth Wyddonol a'r swyddfeydd yn Llanelwy. Gan mai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw rheolwr tybiedig y gwasanaethau sy'n cael eu darparu o dan y cynllun Menter Cyllid Preifat a gan fod perchnogaeth yr asedau yn trosglwyddo i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddiwedd y contract heb gost ychwanegol, mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gynnwys yr asedau sefydlog a ddefnyddir o dan y contractau ar ei Fantolen.

Mae'r gydnabyddiaeth wreiddiol am yr asedau sefydlog hyn wedi ei fantoli gyda chydabyddiaeth o'r ymrwymiad am y symiau sy'n ddyledus i weithredwr y cynllun i dalu am yr asedau.

18. **Darpariaethau, Rhwymedigaethau Digwyddiadol ac Asedau Digwyddiadol**

Gwneir darpariaethau pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi gofyniad cyfreithiol neu adeiladol ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, sy'n ei gwneud yn ofynnol yn ôl pob tebyg i setlo drwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial y gwasanaeth, ac mae modd gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y ddyled.

Mae darpariaethau yn cael eu codi fel traul yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ymwybodol o'r ddyled, ac yn cael eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y fantolen ar y gwariant sydd ei angen i setlo'r ddyled, gan gymryd i ystyriaeth y risgiau perthnasol a'r ansicrwydd.

Pan fydd taliadau'n cael eu gwneud yn y pen draw, maent yn cael eu rhoi yn erbyn y ddarpariaeth yn y Fantolen. Bydd y setliadau sydd wedi cael eu hamcangyfrif yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a ble y mae'n dod yn llai na thebygol y bydd yr angen am drosglwyddo buddion economaidd yn awr yn ofynnol (neu setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud), mae'r ddarpariaeth yn cael ei wrthdroi a'i gredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fydd disgwyliad y bydd rhan neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth yn cael ei adennill oddi wrth barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), cydnabyddir hwn yn unig fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol os yw hi bron yn sicr y bydd ad-daliad yn cael ei dderbyn pe bai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn setlo'r ddyled.

Mae gan y sefydliad yswiriant ar gyfer risgiau sydd heb eu sicrhau'n allanol ac mae'r yswiriant hefyd yn cynnwys unrhyw ormodedd ar bolisiau yswiriant allanol. Mae'r ddarpariaeth yn cynnwys risgiau cyhoeddus a chyflogwr. Mae yna hefyd rwymedigaethau digwyddiadol i'w talu o'r ddarpariaeth hon.

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion amheus wedi ei gynnwys o fewn lleihad yn yr Asedau Cyfredol.

Ymrwymiad i Leihau Carbon (CRC), Cynllun Effeithlonrwydd Ynni - mae hwn yn gynllun gorfodol ar gyfer sefydliadau mawr yn y sector cyhoeddus a phreifat ac mae wedi ei gynllunio i wella effeithiolrwydd ynni ac i gwtogi ar allyriadau. Mae'n ofynnol ar y sefydliadau sy'n gymwys i brynu ac ildio lwfansau carbon ar sail eu gollyngiadau a dylent gynnwys unrhyw ymrwymadau yn eu cyfrifon.

Ar hyn o bryd nid oes rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gymryd rhan yn y cynllun oherwydd bod ei allyriadau presennol yn is na'r trothwy cymhwyster.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn codi pan fydd rhywbeth wedi digwydd sydd o bosibl yn rhoi gofyniad ar y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ond ni ellir cadarnhau ei fodolaeth oni bai i bethau eraill ddigwydd neu beidio digwydd yn y dyfodol a hynny efallai allan o reolaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gallant godi mewn amgylchiadau lle y byddai darpariaeth fel arall yn cael ei wneud ond naill ai nid yw'n debygol y bydd all-lif o adnoddau neu ni ellir mesur natur y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

Nid yw rhwymedigaethau digwyddiadol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond maent yn cael eu cynnwys mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn codi pan fydd rhywbeth wedi digwydd sydd o bosibl yn rhoi ased i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ond ni ellir cadarnhau ei fodolaeth oni bai i bethau eraill ddigwydd neu beidio digwydd yn y dyfodol a hynny efallai allan o reolaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Nid yw asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, ond maent yn cael eu cynnwys mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnllif o fuddion economaidd neu wasanaeth.

19. **Cronfeydd Wrth Gefn**

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn neilltuo symiau penodol o arian wrth gefn at ddibenion polisi yn y dyfodol neu ar gyfer argyfyngau. Mae cronfeydd wrth gefn yn cael eu creu trwy briodoli symiau allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd. Pan fydd gwariant sydd angen ei dynnu o'r gronfa wrth gefn, bydd yn cael ei dalu yn y flwyddyn honno i'r Gweddill neu'r Diffyg ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Mae'r gronfa wrth gefn wedyn yn cael ei neilltuo yn ôl i mewn i Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd fel nad oes tâl net i dreth y cyngor am y gwariant.

Cronfeydd Annefnyddadwy - Cedwir rhai cronfeydd wrth gefn ar gyfer rheoli'r prosesau cyfrifyddu asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, buddion ymddeol a buddion y gweithwyr ac nid ydynt yn adnoddau y gellir eu defnyddio gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Esbonnir mwy am y cronfeydd wrth gefn yn y polisiau perthnasol o fewn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

20. **Gwariant Refeniw wedi ei Ariannu o Gyfalaf dan Statud**

Mae gwariant y flwyddyn y gellir ei gyfalafu o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu ased anghyfredol yn cael ei drin fel gwariant yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn y flwyddyn. Pan fydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi penderfynu talu cost y gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu drwy fenthycia, mae trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd o Falans y Gronfa Gyffredinol i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn gwrthdroi'r symiau a godir fel nad oes unrhyw effaith ar lefel y gwariant refeniw.

21. **Cydnabod Refeniw o'r Trafodion Digyfnawid**

Mae asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion digyfnawid sy'n cael eu cydnabod yn unol â gofynion IAS 20 - Cyfrifyddu ar gyfer Grantiau'r Llywodraeth a Datgelu Cymorth y Llywodraeth, ac eithrio lle y dehonglir neu addasir ef i gyd-fynd â'r sector cyhoeddus, yn cael eu nodi yn y Cod ac / neu IPSAS 23, "Refeniw o Drafodion Digyfnawid (Trethi a Throsglwyddiadau)."

Trafodion Trethiant – Mae asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion trethiant yn cael eu cydnabod yn y cyfnod y digwyddodd y digwyddiad trethadwy, ar yr amod bod yr asedau yn bodloni'r diffiniad o ased ac yn cwrdd â'r meini prawf ar gyfer eu cydnabod fel ased.

Heb fod yn Drafodion Trethiant – Asedau a refeniw sy'n deillio o drafodion trosglwyddo sy'n cael eu cydnabod yn y cyfnod y mae'r trefniant trosglwyddo yn gyfrwymol. Nid yw gwasanaethau o fath arall yn cael eu cydnabod. Pan fydd trosglwyddiad yn ddarostyngedig i amodau, os heb eu cyflawni, y bydd yn ofynnol dychwelyd yr adnoddau trosglwyddo, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cydnabod ei ymrwymiad nes bod yr amod yn cael ei gyflawni.

Sail y Mesur o Ddosbarthiadau Mawr o Refeniw o'r Trafodion Digyfnawid - Mae trethiant refeniw yn cael ei fesur ar y gwerth nominal o arian parod ac arian parod cyfatebol. Mae asedau a refeniw a gydnabuwyd o ganlyniad i drosglwyddo yn cael eu mesur yn ôl eu gwerth teg yr asedau a gydnabuwyd ar ddyddiad y gydnabyddiaeth:

- Mae asedau ariannol yn cael eu mesur yn ôl eu gwerth nominal oni bai bod gwerth arian yr amser yn berthnasol, ac yn yr achos yma mae gwerth presennol yn cael ei ddefnyddio, a gyfrifir gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt sy'n adlewyrchu risg gynhenid dal yr ased;
- Os nad ydynt yn asedau ariannol maent yn cael eu mesur yn ôl eu gwerth teg, sy'n cael ei bennu drwy gyfeirio at werthoedd y farchnad weladwy neu drwy werthusiad annibynnol gan aelod o'r proffesiwn prisiad. Mae derbyniadau yn cael eu cydnabod pan fydd trefniant trosglwyddo rhwymol yn ei le ond nid yw arian parod neu asedau eraill wedi eu derbyn.

22. TAW

Dim ond os bydd yn anadferadwy y bydd treth ar werth yn cael ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr. Yn gyffredinol, nid yw'r Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn cynnwys TAW gan fod unrhyw dreth a gesglir yn cael ei dalu i Gyllid a Thollau EM ac mae unrhyw TAW sydd wedi ei dalu yn cael ei hawlio'n ôl ganddynt.

Datganiad o'r Cyfrifoldebau dros y Datganiad o Gyfrifon

Pwrpas y datganiad hwn yw nodi beth yw cyfrifoldebau'r Prif Gwnstabl a'r Prif Swyddog Cyllid mewn perthynas â'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Prif Gwnstabl

Mae'n rhaid i'r Prif Gwnstabl:-

- * wneud trefniadau i sicrhau bod ei faterion ariannol yn cael eu gweinyddu'n briodol a sicrhau fod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn y sefydliad hwn, y swyddog hwnnw yw'r Prif Swyddog Cyllid (Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau).
- * rheoli ei faterion busnes er mwyn sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o'i adnoddau ac er mwyn amddiffyn ei asedau.
- * cymeradwyo'r datganiad o gyfrifon.

Rwy'n cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2016

Mark Polin Prif Gwnstabl Gogledd Cymru

Dyddiad: 21.9.16

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi'r Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r arferion cywir sydd wedi'u nodi yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ("y Cod").

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon hwn, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- * dewis polisiâu cyfrifyddu priodol ac yna wedi eu defnyddio'n gyson.
- * dyfarnu a gwneud amcangyfrifon yn rhesymol a doeth.
- * cydymffurfio â'r Cod Ymarfer.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:

- * cadw cofnodion cyfrifyddu priodol cyfredol.
- * cymryd camau rhesymol i atal a datrys twyll ac afreoleidd-dra arall.

TYSTYSGRIF Y PRIF SWYDDOG CYLLID

Paratowyd y datganiad o'r cyfrifon yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifyddu ac Archwilio Llywodraeth Leol (Cymru) 2014, ac mae'n adlewyrchu ffurf a chynnwys Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid a Chyfrifeg Cyhoeddus (CIPFA) ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol 2015-2016 a Chod Ymarfer Riportio Gwasanaeth.

Ardystiaf fod y Datganiad o Gyfrifon hwn yn cyflwyno'n gywir ac yn deg sefyllfa ariannol y Prif Gwnstabl ar ddyddiad yr adroddiad ac o'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2016.

Mae'r dystysgrif archwilio ar dudalen 51.

Tracey Martin (Prif Swyddog Cyllid)

Dyddiad 21 Medi 2016.

Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn dangos cost cyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Cost net hollgynhwysfawr y gwasanaethau yw dim, gan fod costau gweithredol plismona yn cael eu hariannu drwy drosglwyddiad o'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd i'r Prif Gwnstabl. Adroddir ar y sefyllfa ariannol hollgynhwysfawr yn y Datganiadau Ariannol Grŵp.

Gwariant Gros		Gwariant Gros
2014-2015 £000		2015-2016 £000
Ailddatgan		
81,240	Plismona Lleol	76,881
14,264	Delio gyda'r Cyhoedd	13,107
17,584	Cyfiawnder Troseddol	16,959
7,852	Plismona'r Ffyrdd	7,723
12,976	Ymgyrchoedd Arbenigol	12,082
7,050	Cudd-wybodaeth	6,672
26,032	Ymchwiliadau	26,713
6,147	Cefnogi Ymchwiliadau	6,453
7,142	Plismona Cenedlaethol	7,669
180,287	COST Y GWASANAETHAU	174,259
-180,287	Cost Comisiynu (trosglwyddiadau o fewn y grŵp)	-174,259
0	COST NET Y GWASANAETHAU	0
58,147	Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi	50,929
58,147	Gweddill (-)/Diffyg (+) ar Ddarparu Gwasanaethau	50,929
168,860	Enillion (-) /Colledion (+) actiwaraidd ar asedau pensiwn / ymrwymadau	-227,514
168,860	Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr Arall	-227,514
227,007	Trosglwyddiadau o fewn y grŵp	-176,585
0	Cyfanswm Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	0

Mantolen

Mae'r Fantolen yn dangos yr asedau a'r dyledion a gydnabyddir gan y Prif Gwnstabl. Y sefyllfa o ran asedau net yw 'dim', gan fod y trafodion o fewn y grŵp yn trosglwyddo'r asedau a'r dyledion i gyfrifon y Grŵp/Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Nid oes gan y Prif Gwnstabl unrhyw gronfeydd wrth gefn i dalu unrhyw ddyledion oherwydd caiff y rhain eu dal gan y Grŵp a chaiff y sefyllfa ariannol hollgynhwysfawr ei riportio o fewn Datganiadau Ariannol y Grŵp.

31 Mawrth 2015 £000		31 Mawrth 2016 £000
1,547,626	Dyled Hirdymor gyda'r CHTh (Nodyn 14)	1,366,201
1,547,626	Asedau Hirdymor	1,366,201
376	Stocrestrau (Nodyn 7)	304
969	Rhagdaliadau (Nodyn 8)	912
20,613	Trosglwyddiadau o fewn y Grŵp (Nodyn 1)	12,067
21,958	Asedau Cyfredol	13,283
-20,613	Credydwyr Tymor Byr (Nodyn 9)	-12,067
-1,345	Trosglwyddiadau o fewn y Grŵp (Nodyn 1)	-1,216
-21,958	Dyledion Cyfredol	-13,283
	<i>Dyledion Hirdymor</i>	
-1,547,626	Dyledion Pensiwn (Nodyn 14)	-1,366,201
-1,547,626	Dyledion Hirdymor	-1,366,201
0	Asedau Net	0

Yn unol â gofynion y ddeddfwriaeth, nid yw'r Prif Gwnstabl yn dal incwm neu gronfeydd wrth gefn ac felly nid yw'r cyfrifon hyn yn cynnwys datganiad o'r symudiadau yn y cronfeydd neu ddatganiad llif arian.

Nodiadau ar y Datganiad o Gyfrifon Grŵp

1. Trosoglwyddiad Rhyng-grŵp

Mae'r trosoglwyddiad rhyng-grŵp yn cynrychioli symiau tymor byr dyledus perthnasol i gredydwy, rhagdaliadau a stocrestrau a gafwyd gan y Prif Gwnstabl fel yr oeddynt ar 31 Mawrth 2016.

2. Safonau cyfrifyddu sydd wedi eu cyhoeddi ond sydd eto i'w mabwysiadu

Mae'r Cod yn nodi bod rhaid i'r Prif Gwnstabl ddatgelu gwybodaeth sy'n berthnasol i effaith newid cyfrifyddol fydd yn ofynnol dan safon cyfrifyddu newydd sydd wedi'i chyflwyno ond sydd eto i'w mabwysiadu dan y Cod. Bydd rhaid gwneud y newidiadau canlynol o 1 Ebrill 2016 ymlaen ond ni ystyrir y byddant yn cael effaith sylweddol ar y Datganiad o Gyfrifon:

- a) Newid i IAS 1 Cyflwyno Datganiadau Ariannol (Menter Dadlennu) - mae'r safon hwn yn rhoi arweiniad ar ffurf y datganiadau ariannol a bydd yn achosi newidiadau i fformat y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr, y Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd a bydd yn cyflwyno Dadansoddiad Gwariant a Chyllid newydd. Daw'r newidiadau hyn o ganlyniad i'r adolygiad 'Dweud y Stori' i sut mae Datganiadau Ariannol Llywodraeth Leol yn cael eu cyflwyno yn ogystal â'r newidiadau i IAS 1 a ddaeth i fodolaeth yn Rhagfyr 2014 dan ddadleniad y Bwrdd Safonau Ariannol Rhyngwladol (IASB).
- b) Mân newidiadau eraill o ganlyniad i welliannau blynyddol i gylchoedd IFRS, Trefniadau ar y Cyd IFRS11, Eiddo Cyfarpar ac Offer IAS16, Asedau Anghyffwrddadwy IAS38 a Buddion Gweithwyr. Nid oes disgwyl i'r rhain gael effaith materol ar y Datganiad o Gyfrifon.

3. Dyfarniadau Beirniadol wrth Ddefnyddio Polisiâu Cyfrifyddu

Wrth weithredu'r polisiâu cyfrifyddu sydd wedi eu rhestru yn y Datganiadau, mae'r Prif Gwnstabl wedi gorfod gwneud rhai dyfarniadau am drafodion cymhleth neu rai oedd ag ansicrwydd yn eu cylch am ddigwyddiadau yn y dyfodol. Y dyfarniadau beirniadol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon yw: -

- Bu gostyngiad mewn nawdd gan y llywodraeth ers 2011-2012, a disgwylir gostyngiadau pellach. Oherwydd hyn bu'n rhaid cynnal adolygiad o strwythur yr heddlu ac o ganlyniad dyfarnodd y Prif Gwnstabl diswyddiadau gwirfoddol i nifer o weithwyr. Mae cynlluniau yn eu lle i gwrdd â'r diffyg ariannol yn y blynyddoedd i ddod, fodd bynnag nid yw'n sicr a fydd y lefel bresennol o doriadau yn ddigonol i wneud hyn ac o'r herwydd efallai y bydd angen rhagor o ddiswyddiadau.

4. Tybiaethau a Wnaed am y Dyfodol a Phrif Darddiadau Amcangyfrifon Ansicr Eraill

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigyrau amcangyfrifedig sydd wedi eu seilio ar dybiaethau a wnaed gan y Prif Gwnstabl am y dyfodol neu sydd fel arall yn ansicr. Mae'r amcangyfrifon yn ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir pennu balansau gyda sicrwydd, gallai'r gwir ganlyniadau fod yn faterol wahanol i'r tybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r Prif Gwnstabl wedi ystyried yr eitemau sydd yn y Fantolen ar 31 Mawrth 2016 ac wedi dod i'r casgliad fod risg sylweddol o addasiad materol yn y flwyddyn ariannol i ddod, fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith y Canlyniadau Gwirioneddol os yn Wahanol i'r Tybiaethau
Dyled Pensiynau	Mae'r amcangyfrif o'r ddyled net i dalu pensiynau yn ddibynol ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y mae cyflogau yn debygol o gynyddu, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac enillion disgwylidig ar asedau cronfeydd pensiwn. Mae cwmni o actiwariad ymgynghorol wrthi'n rhoi cyngor arbenigol i'r Prif Gwnstabl ynghylch y rhagdybiaethau i'w defnyddio.	Gall yr effeithiau ar y ddyled pensiwn net o newidiadau o ran tybiaethau unigol gael eu mesur. Er enghraifft, effaith cynnydd neu ostyngiad yn y tybiaethau; ceir mwy o wybodaeth ar gynnydd neu ostyngiad yn y gyfradd ddisgownt yn Nodyn 14. Yn ystod 2015-2016 dywedodd actiwariad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd fod y ddyled pensiwn net wedi codi i £181.425 miliwn. Yn bennaf gellir rhoi hyn i lawr i'r newidiadau a welwyd o ran ail-fesur tybiaethau ac amcangyfrifon.

5. Eitemau Materol o Incwm a Gwariant

Mae'r holl eitemau incwm a gwariant materol cymwys wedi'u hamlinellu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

6. Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Mae digwyddiadau materol a ddigwyddodd ar ôl y cyfnod riportio ond cyn i'r datganiadau ariannol gael eu hawdurdodi i'w cyhoeddi wedi cael eu cynnwys yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau. Pan roedd y digwyddiadau a ddigwyddodd yn rhoi gwybodaeth am gyflyrau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2016, mae'r ffigyrau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu er mwyn adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

7. Stociau

	Storfa'r Pencadlys		Storfeydd eraill		Cyfanswm
	2015-2016	2014-2015	2015-2016	2014-2015	2015-16
	£000	£000	£000	£000	£000
Y balans ar ddechrau'r flwyddyn	190	154	186	130	376
Eitemau wedi'u prynu	376	446	246	427	622
Eu hadnabod fel cost yn ystod y flwyddyn	-373	-410	-316	-371	-689
Balansau wedi eu diddymu	0	0	-5	0	-5
Gwrthdroi diddymiadau'r blynnyddoedd blaenorol	0	0	0	0	0
Y balans ar ddiwedd y flwyddyn	193	190	111	186	304

8. Dyledwyr a Thaliadau Ymlaen Llaw

	31.3.16 £'000	31.3.15 £'000
Symiau sy'n ddyledus mewn blwyddyn		
Cyrff Llywodraeth Ganolog	0	0
Awdurdodau Lleol eraill	56	41
Cyrff GIG	0	0
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	47	44
Endidau ac unigolion eraill	809	884
	912	969

9. Credydwyr

	31.3.16 £'000	31.3.15 £'000
Symiau sy'n ddyledus mewn blwyddyn		
Cyrff Llywodraeth Ganolog	2,753	9,896
Awdurdodau Lleol eraill	1,474	1,531
Cyrff GIG	30	0
Corfforaethau Cyhoeddus a Chronfeydd Masnachu	71	104
Endidau ac unigolion eraill	7,739	9,082
	12,067	20,613

10. Costau Archwilio Allanol

Mae'r Prif Gwnstabl wedi gorfod talu'r costau canlynol mewn perthynas ag archwilio'r Datganiad o Gyfrifon ac ardystio ceisiadau am grant:

	2015-2016			2014-2015		
	Grŵp	CHTh	PG	Grŵp	CHTh	PG
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ffioedd sy'n daladwy i Swyddfa Archwilio Cymru am wasanaethau archwilio allanol yr archwilydd penodedig.	90	45	45	67	33.5	33.5
Ffioedd sy'n daladwy i Swyddfa Archwilio Cymru am ardystio'r ceisiadau am grant a'r enillion	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm	90	45	45	67	33.5	33.5

Mae'r uchod yn cynrychioli taliadau a wnaed yn y flwyddyn ariannol 2015-2016; y ffi strategaeth gytunedig ar gyfer y flwyddyn archwilio Tachwedd 2015 i Hydref 2016 oedd £89,926 ar gyfer 2015-16. Y gostyngiad yng nghyfanswm 2014-15 ydi'r ad-daliad o £19,122 o ailddosbarthu'r cronfydd o ganlyniad i Deddf Archwilio Cyhoeddus Cymru 2014 ac ad-daliad o £3,325 ar gyfer rhan o Ffi Archwiliad o Berfformiad 2013-14.

11. Tâl Swyddogion

Mae'r tablau canlynol yn nodi manylion tâl Swyddogion Heddlu Perthnasol (y Prif Gwnstabl ac unrhyw Uwch Swyddog Heddlu sy'n cael mwy na £150,000 y flwyddyn o gyflog); Uwch Swyddogion Heddlu (uwch na rheng Uwcharolygydd) ac Uwch Weithwyr (dalwyr swyddi dynodedig corff llywodraeth leol). Mae costau'r Swyddogion a Staff isod wedi'u codi yn erbyn y Cyfrif Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr.

2015-2016		Cyflog (yn cynnwys ffioedd a lwfansau) £	Bonwsau £	Lwfans Treuliau £	Treuliau Eraill £	Buddion Eraill £	Cyfanswm y tâl heb gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm cydnabyddiaeth y tâl gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £
	Prif Gwnstabl- M. Polin	141,444	0	0	0	5,338	146,782	0	146,782
	Dirprwy Brif Gwnstabl	115,830	0	0	0	3,562	119,392	27,259	146,651
	Prif Gwnstabl Cynorthwyol	103,785	0	9	13,462	4,067	121,323	24,528	145,851
	Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	96,774	0	11	0	2,581	99,366	21,008	120,374
	Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	16,250	0	236	0	4,864	21,350	2,649	23,999
	Cyfarwyddwr Cyllid Cynorthwyol	59,047	0	258	0	0	59,305	9,625	68,930
	Swyddog Meddygol yr Heddlu - Dr. A. Lister	32,993	0	0	0	0	32,993	5,378	38,371

Nodyn 1: Treuliau eraill yn ymwneud â chostau adleoli.

Nodyn 2: Mi wnaeth y Prif Gwnstabl Cynorthwyol ymgymryd â'r swydd hon o 1/4/2015 i 16/2/2016.

Nodyn 3: Fe ddechreuodd daliwr y swydd ar 1/2/2016 ac mae'n gweithio llawn amser.

Nodyn 4: Mae'r swydd hon yn ymwneud a chyflawni dyletswyddau statudol a.151 y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau rhwng 1/4/2015 i 31/1/2016.

Nodyn 5: Mae Swyddog Meddygol yr Heddlu yn gweithio llai o oriau dan gytundeb. Y cyflog llawn amser cyfwerth yw £164,965.

2014-2015									
Daliwr y Swydd:		Cyflog (yn cynnwys ffioedd a lwfansau) £	Bonwsau £	Lwfans Treuliau £	Treuliau Eraill £	Buddion Eraill £	Cyfanswm y tâl heb gynnwys cyfraniadau pensiwn £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm cydnabyddiaeth y tâl gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £
Prif Gwnstabl- M. Polin		138,885	0	0	0	5,836	144,721	4,022	148,743
Dirprwy Brif Gwnstabl		114,714	0	0	0	4,287	119,001	26,990	145,991
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	1	32,626	0	0	0	948	33,574	7,639	41,213
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	2	81,220	0	1,840	8,000	15,628	106,688	19,166	125,854
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	3	36,834	0	8	5,499	1,733	44,074	5,809	49,883
Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau	4	65,806	0	18	0	1,895	67,719	15,411	83,130
Cyfarwyddwr Cyllid Cynorthwyol	5	52,798	0	0	0	0	52,798	8,556	61,354
Swyddog Meddygol yr Heddlu - Dr. A. Lister	6	32,993	0	0	0	0	32,993	5,378	38,371

Nodyn 1: Mae'r swydd yn ymwneud â'r cyfnod 1/4/2014 – 31/7/2014.

Nodyn 2: Mae'r swydd hon yn ymwneud â'r cyfnod 2/6/2014 - 31/3/2015 ac mae treuliau eraill yn berthnasol i'w adleoliad

Nodyn 3: Ymddiswyddodd y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau ar 31/7/2014. Mae'r treuliau eraill yn berthnasol i honoraria am ymgymryd â dyletswyddau Prif Swyddog Cyllid y CHTh.

Nodyn 4: Cychwynnodd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol yn ei swydd ar 1/8/2014.

Nodyn 5: Mae'r swydd hon yn ymwneud â dyletswyddau S.151 statudol y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau a gychwynnodd ar 30/06/2014.

Nodyn 6: Mae Swyddog Meddygol yr Heddlu yn gweithio llai o oriau dan gytundeb. Y cyflog amser llawn cyfwerth yw £164,965.

2015-2016

Talwyd y symiau canlynol i weithwyr eraill y Prif Gwnstabl sy'n ennill mwy na £60,000 y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Bandiau Cyflog	Nifer y Gweithwyr 2015-2016	Nifer y Gweithwyr 2014-2015
£60,000 - £64,999	16	11
£65,000 - £69,999	7	6
£70,000 - £74,999	6	4
£75,000 - £79,999	7	8
£80,000 - £84,999	1	2
£85,000 - £89,999	3	2
£90,000 - £94,999	1	1
£95,000 - £99,999	1	0
£100,000 - £100,499	0	0
£105,000 - £109,999	2	0
£110,000 - £114,999	0	0
£115,000 - £119,999	0	0
£120,000 - £124,999	0	0
£125,000 - £129,999	0	0
£130,000 - £134,999	1	0
£135,000 - £139,999	1	0

O ganlyniad i'r ymarfer diswyddiadau gwirfoddol a gynhaliwyd yn 2015-16 mae'r tabl uchod yn cynnwys costau ychwanegol ar gyfer rhai o'r gweithwyr a gafodd eu talu yn ystod y flwyddyn.

Mae manylion y nifer o becynnau ymadael gyda chyfanswm cost fesul band a chyfanswm cost diswyddiadau gorfodol a diswyddiadau eraill i'w gweld yn y tabl canlynol:

Band cost pecynnau ymadael (yn cynnwys taliadau arbennig)	Nifer o ddiswyddiadau gorfodol		Nifer o ymadawiadau eraill a gytunwyd		Cyfanswm nifer y pecynnau ymadael fesul band cost		Cyfanswm cost pecynnau ymadael ym mhob band cost	
	2014-15	2015-16	2014-15	2015-16	2014-15	2015-16	2014-15	2015-16
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	£000	£000
£0 - £20,000	0	2	1	9	1	11	15	128
£20,001 - £40,000	0	0	0	14	0	14	0	438
£40,001 - £60,000	1	1	0	8	1	9	41	459
£60,001 - £80,000	1	1	5	9	6	10	451	729
£80,001 - £100,000	0	0	6	5	6	5	530	501

Cymhareb Tâl Canolrifol

Mae'r gymhareb tâl canolrifol yn cymharu tâl cyfwerth â llawn amser y Prif Gwnstabl â chymhareb tâl canolrifol llawn amser staff a gyflogir gan y Prif Gwnstabl.

	2015-2016	2014-2015
Tâl y Prif Gwnstabl	146,782	144,721
Tâl canolrifol staff y Prif Gwnstabl	33,263	31,657
Cymhareb tâl canolrifol:	4.4	4.6

12. Partïon Perthnasol

Mae'r Prif Gwnstabl yn un o ymddiriedolwyr PACT (Ymddiriedolaeth Heddlu Gogledd Cymru a'r Gymuned). Mae'r Grŵp yn rhoi arian a gaiff o Gyfrif Cronfa Eiddo'r Heddlu i PACT i gefnogi prosiectau. Nod PACT yw codi proffil diogelwch yn y gymuned, lleihau'r ofn o drosedd yn sylweddol ac o ganlyniad gwella ansawdd bywyd trigolion Gogledd Cymru. Yn ystod 2015-2016 roddwyd £56,675 o'r gronfa i PACT a chefnogaeth ariannol tuag at weinyddu'r gronfa o £41,260.

Mae'r Prif Gwnstabl yn gysylltiedig â Rhaglen Ymyriadau Cyffuriau sydd yn bartneriaeth wedi ei hariannu gan grantiau, a'r nod yw lleihau troseddau a marwolaethau sy'n gysylltiedig â chyffuriau trwy roi cefnogaeth a gwasanaethau i unigolion. Mae aelodaeth y bartneriaeth yn cynnwys swyddogion Heddlu Gogledd Cymru, Partneriaethau Diogelwch Cymunedol, Byrddau Iechyd Lleol, Gwasanaeth Prawf Gogledd Cymru, Llys Ynadon Gogledd Cymru, Gwasanaeth Carchardai ei Mawrhydi, Y Ganolfan Byd Gwaith a Llywodraeth Cymru.

13. Buddion Terfynu

Mi wnaeth y Prif Gwnstabl ddefnyddio'r rheoliadau canlynol:

- Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (lawndal yn ôl Disgresiwn) (Cymru a Lloegr) 2006 (fel y'i diwygiwyd) a
- Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (lawndal yn ôl Disgresiwn) (Cymru a Lloegr) 2000 (fel y'i diwygiwyd) ac fe derfynwyd contractau nifer o weithwyr yn 2015-2016 ar gost o £2.255 miliwn (2014-2015 £1.037 miliwn) fel y'i datgelwyd yn nodyn 11.

14. Cynlluniau Pensiwn Gyda Buddion Diffiniedig

Fel rhan o'i delerau a'i amodau i gyflogi swyddogion heddlu a staff, mae'r Prif Gwnstabl yn cynnig buddion pensiwn. Er na thelir y rhain hyd nes y bydd gweithwyr yn ymddeol, mae'n rhaid i'r Prif Gwnstabl wneud y taliadau a'u datgelu ar yr amser pan fydd y gweithwyr yn ennill eu hawliau yn y dyfodol.

Mae'r Prif Gwnstabl yn cyfrannu tuag at ddau gynllun pensiwn:

- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar gyfer Staff yr Heddlu a Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, sydd yn cael ei weinyddu gan Gyngor Gwynedd. Mae'n gynllun wedi ei ariannu gyda buddion diffiniedig yn seiliedig ar gyflog terfynol, sy'n golygu bod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r gweithwyr yn talu cyfraniadau i mewn i'r gronfa, sydd wedi eu cyfrifo ar lefel sydd yn cydbwysu'r ymrwymadau pensiwn â'r asedau buddsoddi. Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn ystyried y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fel un corff ac nid ydynt wedi cael eu rhoi ar wahân yn y cyfrifon.

Y trefniadau ar gyfer dyfarnu buddion ôl-ymddeol dewisol pan fydd unigolion yn ymddeol yn gynnar – mae hwn yn drefniant budd diffiniedig heb ei ariannu, ac mae'r ymrwymadau yn cael eu cydnabod pan fydd y dyfarniadau yn cael eu gwneud. Fodd bynnag, nid oes asedau buddsoddi ar gyfer diwallu'r ymrwymadau pensiwn hyn, ac mae rhaid cynhyrchu arian parod i ddiwallu'r gwir daliadau pensiwn pan fyddant yn ddyledus.

Mae Cynllun Pensiwn Gwynedd yn cael ei weinyddu yn unol â fframwaith rheoleiddio Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Pwyllgor Pensiynau Cyngor Gwynedd ydi trefn llywodraethu'r cynllun. Mae'r Polisi yn cydymffurfio â Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn. Mae rheolwyr buddsoddi'r gronfa yn cael eu penodi gan y pwyllgor.

Y prif risgiau i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd mewn perthynas â'r cynllun ydi'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun (h.y. alldyniadau mawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, elw bondiau a pherfformiad buddsoddiadau ecwiti sydd gan y cynllun. Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i ryw raddau gyda'r gofynion statudol i roi'r symiau sy'n angenrheidiol gan statud fel y'i disgrifir yn y nodyn ar bolisiau cyfrifyddu yn erbyn y Gronfa Gyffredinol.

- Cynllun Pensiwn ar gyfer Swyddogion Heddlu. Mae hwn yn gynllun heb ei ariannu, gyda buddion diffiniedig yn seiliedig ar gyflog terfynol ac mae'n cael ei weinyddu gan Brif Gwnstabl Gogledd Cymru. Mae'n golygu nad oes asedau wedi eu buddsoddi i gwrdd â'r ymrwymadau pensiwn a rhaid cynhyrchu'r arian i dalu'r costau pan maent yn ddyledus. O dan Reoliadau Cronfa Pensiwn yr Heddlu 2007, os yw'r symiau sy'n cael eu derbyn gan y gronfa pensiwn yn y flwyddyn yn llai na'r symiau sy'n daladwy, mae'n rhaid i'r Prif Gwnstabl drosglwyddo arian yn flynyddol ar gyfer cyfarfod y diffyg yn y gronfa pensiwn. Yn amodol ar archwiliad a chymeradwyaeth y senedd, mae hyd at 100% o'r gost yn daladwy gan grant pensiwn ychwanegol gan y llywodraeth ganolog. Fodd bynnag, os oes arian ar yn weddill yn y gronfa ar ddiwedd y flwyddyn, yna rhaid trosglwyddo'r gweddill o'r gronfa pensiwn yn ôl i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a bydd rhaid iddo ef wedyn ad-dalu'r swm yn ôl i'r llywodraeth ganolog.

Buddion ôl-ymddeol dewisol

Mae'r buddion hyn sy'n daladwy pan fydd gweithwyr yn ymddeol yn gynnar yn drefniant buddion diffiniedig heb ei ariannu a chaiff yr ymrwymadau eu cydnabod adeg dyfarnu'r buddion. Nid oes asedau i'w datblygu er mwyn diwallu'r ymrwymadau pensiwn hyn.

Trafodion yn Berthnasol i Fuddion Ôl-Gyflogaeth:

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd cydnabod cost y buddion ymddeol yng nghost y gwasanaeth a adroddir amdano pan fyddant wedi'u hennill gan y gweithwyr yn hytrach na pan fydd y pensiynau yn cael eu talu. Er hynny, mae'r gost sydd yn dod allan o dreth y cyngor yn seiliedig ar daliadau ariannol yn

y flwyddyn, felly mae gwir gost buddion cyflogaeth/ymddeol yn cael eu tynnu allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd. Mae'r trafodion canlynol wedi eu gwneud yn y Cyfrif o Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr a'r Datganiad o'r Symudiadau yn y Cronfeydd yn ystod y flwyddyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu		Cyfanswm
	2015-2016	2014-2015	2015-2016	2014-2015	2015-2016
	£000	£000	£000	£000	£000
Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr					
<u>Cost y Gwasanaethau:</u>					
<i>Cost y Gwasanaethau yn cynnwys:</i>					
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	-7,938	-6,178	-25,580	-26,350	-33,518
Cyfraniadau Buddion heb eu Hariannu	115	115	0	0	115
Enillion (-)/Colledion (+) Gorffennol y Gwasanaeth	-9	-111	-20	-30	-29
Enillion (-)/Colledion (+) o setliadau	0	0	0	0	0
Trosglwyddiadau i Mewn	0	0	-310	-750	-310
Grant ychwanegol Pensiwn yr Heddlu sy'n Dderbyniadwy	0	0	17,212	22,319	17,212
<u>Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi</u>					
Cost Llog Net	-2,149	-1,747	-48,780	-56,400	-50,929
Cyfanswm Buddion Ôl-Gyflogaeth wedi eu codi yn erbyn y Gweddill neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau	-9,981	-7,921	-57,478	-61,211	-67,459
<u>Buddion Eraill Ôl-Gyflogaeth wedi eu codi yn erbyn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr</u>					
<i>Ail-fesur ymrwymiad diffiniedig net y budd yn cynnwys:</i>					
Adenillion ar asedau cynlluniedig (ac eithrio'r swm a gafodd ei gynnwys yng nghost y llog net)	-957	9,749	0	0	-957
Enillion (-) a cholledion (+) actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau i'r tybiaethau demograffig	0	0	21,960	58,550	21,960
Enillion (-) a cholledion (+) actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau i dybiaethau ariannol	23,896	-34,045	130,960	-225,590	154,856
Enillion (-) a cholledion (+) eraill	1,785	976	49,870	21,500	51,655
Cyfanswm y Buddion Ôl-Gyflogaeth sydd wedi eu codi yn erbyn y Cyfrif Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr	14,743	-31,241	145,312	-206,751	160,055
Symudiadau yn y Cronfeydd					
Gwrthdroi'r costau net a wnaed i'r Gweddill neu Ddiffyg ar gyfer Darpariaeth Buddion Ôl-Gyflogaeth yn unol â'r cod	-9,981	-7,921	-54,478	-61,211	-67,459
<i>Gwir swm a godwyd yn erbyn balans y Gronfa Gyffredinol am bensiynau yn ystod y flwyddyn</i>					
Cyfraniad y cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	5,522	5,558			5,522
Buddion ymddeol sy'n daladwy i'r pensiynwyr			15,848	9,221	15,848

Asedau ac Ymrwymadau Pensiwn sy'n cael eu Cydnabod yn y Fantolen

Dyma'r swm sy'n cael ei gynnwys yn y fantolen sy'n deillio o ymrwymiad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd o ran ei gynlluniau buddion diffiniedig:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	31 Mawrth 2016	31 Mawrth 2015	31 Mawrth 2016	31 Mawrth 2015
	£000	£000	£000	£000
Gwerth presennol y buddion diffiniedig	192,222	204,725	1,320,470	1,481,630
Cynllun teg asedau a gynlluniwyd	-146,491	-138,729	0	0
Is-Gyfanswm	45,731	65,996	1,320,470	1,481,630
Symudiadau eraill yn yr ymrwymiad (+)/ased (-) (os yn berthnasol)	0	0	0	0
Rhwymedigaeth Net sy'n deillio o'r ymrwymiad budd diffiniedig	45,731	65,996	1,320,470	1,481,630

Cysoni'r Symudiad yng Ngwerth Teg Asedau'r Cynllun

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
	31 Mawrth	31 Mawrth
	2016	2015
	£000	£000
Gwerth teg asedau'r cynllun ar y dechrau	138,729	119,469
Incwm - llog	4,506	5,228
Ail-fesur enillion (+)/colledion (-):		
- y dychweliad ar yr asedau cynlluniedig, ac eithrio'r swm a gafodd ei gynnwys yng nghost y llog net	-957	9,749
- Arall (os yn berthnasol)	0	0
Effaith newidiadau yng nghyfraddau cyfnewid gwledydd tramor	0	0
Cyfraniad y cyflogwr	5,522	5,558
Cyfraniadau'r gweithwyr	1,925	1,906
Buddion a dalwyd	-3,234	-3,181
Arall (os yn berthnasol)	0	0
Gwerth teg asedau'r cynllun ar y diwedd	146,491	138,729

Cysoni Gwerth Presennol Rhwymedigaeth y Cynllun (Ymrwymiad Budd Diffiniedig)

	Rhwymedigaethau a Ariennir: Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Rhwymedigaethau nas Ariennir: Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	31 Mawrth	31 Mawrth	31 Mawrth	31 Mawrth
	2016	2015	2016	2015
	£000	£000	£000	£000
Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	204,725	159,782	1,481,630	1,284,100
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	7,938	6,178	25,580	26,350
Cost Llog	6,655	6,975	48,780	56,400
Cyfraniadau aelodau'r cynllun	1,925	1,906	7,260	7,310
Ail-fesur enillion (-) a cholledion (+):				
- Enillion/colledion actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau i dybiaethau demograffig	0	0	-21,960	-58,550
- Enillion/colledion actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau i dybiaethau ariannol	-23,896	34,045	-130,960	225,590
- Enillion/colledion eraill	-1,785	-976	-49,870	-21,500
Costau'r gwasanaeth yn y gorffennol	9	111	20	30
Colledion (+)/enillion (-) ar gwtogiadau (ble'n berthnasol)	0	0	0	0
Rhwymedigaeth dybiedig ar gyfuniadau o endidau	0	0	0	0
Trosglwyddiadau i Mewn	0	0	310	750
Buddion a dalwyd	-3,234	-3,181	-40,320	-38,850
Rhwymedigaethau a gafodd eu dileu adeg setlo (ble'n berthnasol)	-115	-115	0	0
Balans terfynol ar 31 Mawrth	192,222	204,725	1,320,470	1,481,630

Asedau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2015-2016			Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol 2014-2015		
	Prisiau a Ddyfynnwyd ar y Farchnad Agored	Prisiau nas Ddyfynnwyd ar y Farchnad Agored	Cyfanswm	Prisiau a Ddyfynnwyd ar y Farchnad Agored	Prisiau nas Ddyfynnwyd ar y Farchnad Agored	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Arian a chyfwerth ag arian	4,512	0	4,512	2,503	0	2,503
Is-Gyfanswm	4,512	0	4,512	2,503	0	2,503
Gwarantau Ecwiti: <i>Yn ôl math o ddiwydiant:</i>						
Defnyddwyr	4,659	0	4,659	3,842	0	3,842
Cynhyrchu	0	0	0	0	0	0
Ynni a Gwasanaethau	803	0	803	2,857	0	2,857
Sefydliadau Ariannol	2,388	0	2,388	2,164	0	2,164
Iechyd a Gofal	8,446	0	8,446	5,775	0	5,775
Technoleg Gwybodaeth	4,848	0	4,848	4,033	0	4,033
Arall	5,836	0	5,836	7,032	0	7,032
Is-Gyfanswm	26,980	0	26,980	25,703	0	25,703
Gwarantau Dyled:						
Bondiau Corfforaethol (graddfa buddsoddi)	0	0	0	0	0	0
Bondiau Corfforaethol (graddfa di-fuddsoddi)	0	0	0	0	0	0
Llywodraeth DU	0	0	0	0	0	0
Arall	0	19,578	19,578	0	0	0
Is-Gyfanswm	0	19,578	19,578	0	0	0
Eiddo: <i>Yn ôl math:</i>						
Eiddo yn y DU	2,795	12,334	15,129	0	13,307	13,307
Eiddo Tramor	0	277	277	0	401	401
Is-Gyfanswm	2,795	12,611	15,406	0	13,708	13,708
Deilliadau:						
Chwyddiant	0	0	0	0	0	0
Is-Gyfanswm	0	0	0	0	0	0
Ecwiti Preifat:						
DU a thramor	0	5,952	5,952	0	5,867	5,867
Is-Gyfanswm	0	5,952	5,952	0	5,867	5,867
Cronfeydd Buddsoddi ac ymddiriedolaethau unigol eraill:						
Ecwiti	29,735	43,109	72,844	31,669	39,413	71,082
Bondiau	0	0	0	0	19,211	19,211
Isadeiledd	0	1,219	1,219	0	655	655
Is-Gyfanswm	29,735	44,328	74,063	31,669	59,279	90,948
Cyfanswm	64,022	82,469	146,491	59,875	78,854	138,729

Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymadau

Cafodd yr ymrwymadau eu hasesu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio dull rhagamcanu unedau credyd; mae'r amcangyfrif o'r pensiynau fydd yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod yn ddibynnol ar dybiaethau ynghylch graddfeydd marwolaeth, lefelau cyflogau ac yn y blaen.

Mae ymrwymiadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi cael eu hasesu gan Hymans Robertson ac mae ymrwymiadau Cynllun Pensiwn yr Heddlu wedi cael eu hamcangyfrif gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'r ddau yn sefydliadau actiwari annibynnol. Roedd amcangyfrifon Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2013.

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiadau budd diffiniedig yn sensitif i'r tybiaethau actiwaraidd sydd wedi'u cynnwys yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiad hydeimledd isod yn seiliedig ar newidiadau posibl rhesymol bod y tybiaethau'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod riportio a rhagdybir ar gyfer pob newid bod y dybiaeth yn dadansoddi newidiadau tra bod yr holl dybiaethau eraill yn parhau i fod yn gyson. Er enghraifft, mae'r tybiaethau hirhoedledd yn tybio y bydd disgwyliad oes dynion a merched yn cynyddu neu'n gostwng. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall y newidiadau yn rhai o'r tybiaethau fod yn rhyngberthyn. Mae'r dadansoddiad hydeimledd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun h.y. ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu uned credyd. Ni wnaeth y dulliau a'r math o dybiaethau a ddefnyddiwyd i baratoi'r dadansoddiad hydeimledd isod newid o'r rhai hynny a ddefnyddiwyd yn y cyfnod riportio blaenorol.

2015-2016	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	Cynnydd yn y tybiaethau £000	Gostyngiad yn y tybiaethau £000	Cynnydd yn y tybiaethau £000	Gostyngiad yn y tybiaethau £000
Hirhoedledd (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) mewn 1 blwyddyn)	5,767	-5,767	29,000	-29,000
Cyfradd chwyddiant (cynyddu (+) neu (-) ostwng 0.5%)	14,689	-14,689	110,500	-110,500
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	10,776	-10,776	13,100	-13,100
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau (cynnydd (+) neu ostyngiad (-) o 0.5%)	14,689	-14,689	110,500	-110,500
Cyfradd rhwymedigaethau cynlluniau disgownt (cynnydd (-) neu ostyngiad (+) o 0.5%)	-26,152	26,152	-139,300	139,300

Strategaeth Cydweddu Asedau ac Ymrwymiadau

Nid oes gan Bwyllgor Pensiynau Cyngor Gwynedd Strategaeth Cydweddu Asedau ac Ymrwymiadau. Cyfrifoldeb y Pwyllgor Pensiynau yw strategaeth rheoli risg y Gronfa. Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol y Gronfa Bensiwn yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy marchnadoedd arian ac mae'n ceisio lleihau potensial effeithiau andwyol ar yr adnoddau sydd ar gael i dalu pensiynau. Mae'r Awdurdod Gweinyddu wedi cynhyrchu Datganiad Strategaeth Ariannu ar y cyd ag Actiwari'aid y Gronfa, sy'n nodi sut bydd ansolfedd a risg yn cael ei reoli o safbwynt yr ymrwymiadau. Mae'r Strategaeth wedi cymryd golwg cyffredinol ar lefel y risg sy'n gynhenid yn y polisi buddsoddiadau a nodwyd yn y Datganiad Egwyddorion Buddsoddi a gyhoeddwyd dan Reoliad 12 Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Rheoli Buddsoddiadau Arian) 2009, (y rheoliadau buddsoddi) a'r polisi ariannu sydd wedi'i gynnwys yn y Datganiad. Mae'r dogfennau hyn yn parhau i gael eu hadolygu er mwyn sicrhau bod y proffil risg cyffredinol yn parhau i fod yn berthnasol.

Effaith ar Lif Arian y Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Nod y cynllun ydi cadw cyfraniadau'r cyflogwr ar gyfradd gyson. Mae Cyngor Gwynedd wedi cytuno ar strategaeth gydag actiwari'r cynllun i ariannu 100% o'r cynllun dros yr 20 mlynedd nesaf. Mae'r lefelau yn cael eu monitro'n flynyddol. Dylai'r prisiad teirblwydd nesaf gael ei gwblhau erbyn 31 Mawrth 2016. Bydd angen i'r cynllun gymryd y newidiadau cenedlaethol sy'n deillio o Ddeddf Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus 2013 i ystyriaeth. Dan y Ddeddf, ni all Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yng Nghymru a Lloegr na chynlluniau gwasanaethau cyhoeddus eraill gynnwys buddion mewn perthynas â gwasanaeth ar ôl 31 Mawrth 2014 (neu wasanaeth ar ôl 31 Mawrth 2015 ar gyfer prif gynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus yng Nghymru a Lloegr). Mae'r Ddeddf yn caniatáu i reoliadau'r cynllun gael eu pennu o fewn fframwaith cyffredin, er mwyn sefydlu cynlluniau enillion cyfartalog ar gyfer talu pensiynau a buddion eraill i rai gweithwyr yn y sector cyhoeddus.

Rhagwelodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd y byddai'n talu gwerth £5,520,000 o gyfraniadau i'r cynllun yn 2015-2016.

Amcangyfrifir y bydd rhaid ar gyfartaledd dalu ymrwymadau budd diffiniedig i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol am 22.7 mlynedd, 2015-2016, (22.7 mlynedd 2014-2015). Y cyfartaledd ar gyfer Cynllun Pensiwn yr Heddlu ydi 22.0 mlynedd, 2015-16, (21.3 mlynedd 2014-15).

15. Lwfansau'r Aelodau

Mae costau'r Cyd-bwyllgor Archwilio wedi'u rhannu'n deg rhwng y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl.

	2015-2016		2014-2015	
	£000	Nifer yr Aelodau	£000	Nifer yr Aelodau
Lwfansau	8	5	14	5
Treuliau	1		2	
	8		16	

Mae yna fwy o wybodaeth am lwfansau'r aelodau yn www.northwales-pcc.gov.uk.

16. Natur a Maint y Risgiau Sy'n Deillio o Offerynnau Ariannol

Mae'r gwobrau a'r risgiau ariannol yn cael eu dwyn gan y Grŵp ac mae'r nodiadau cyfrifo a'r datgeliadau cefnogol yn cael eu dal o fewn Cyfrifon y Grŵp/CHTh.

17. Cynlluniau Partneriaeth

Mae'r Grŵp yn gysylltiedig â gwaith partneriaeth gyda Pentre Peryglon ac Ymddiriedolaeth Heddlu Gogledd Cymru a'r Gymuned (PACT). Mae manylion cyfrifon PACT a Pentre Peryglon ar gael os oes eu hangen.

18. Gweithrediadau/cydweithio a reolir ar y cyd

Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn barti i nifer o drefniadau cydweithio (yn rhanbarthol ac yn genedlaethol). Ym mhob achos mae'r cyfrifon Grŵp yn adlewyrchu eu siâr o incwm, gwariant a llif arian parod yn deillio o strwythur y trefniadau. Gan mai'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd dderbyniodd yr holl incwm a nawdd, bydd unrhyw incwm a geir o strwythur y trefniadau'n cael ei gredydu yn Natganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Gan fod Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr y Prif Gwnstabl yn cynnwys gwariant yn deillio o'r trefniadau cydweithio hyn, bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn credydu'r Prif Gwnstabl gyda swm cyfwerth drwy drefniadau ariannu rhwng grwpiau.

Mae arweiniad CIPFA ar gyfrifyddu ar gyfer trefniadau cydweithio wedi'i ystyried wrth bennu natur y berthynas a, gan fod cyd reolaeth o'r rhan fwyaf o drefniadau drwy fwrdd rheoli strategol, ystyrir fod y rhan fwyaf wedi'u dosbarthu'n gywir fel gweithrediadau ar y cyd. Mae rhai trefniadau o natur gydweithredol ond maent yn cael eu dosbarthu fel taliadau trydydd parti. Mae eraill yn ymwneud â swyddogion o heddluoedd unigol yn cyflawni dyletswyddau ar sail ranbarthol ond yn cael eu noddi gan heddlu arweiniol o grantiau a gafwyd gan y Swyddfa Gartref, asiantaethau eraill neu'n talu amdanynt eu hunain drwy ffioedd ayyb.

Mae'r isod yn rhannu'r trefniadau yn:

Cydweithio – Cydweithrediadau
 Cydweithio – Taliadau trydydd parti
 Cydweithio – Grant/hunan ariannu

Cydweithio - Cydweithrediadau

Sefydlwyd Titan ym mis Ebrill 2009 gan ddod a'r chwe heddlu rhanbarthol at ei gilydd er mwyn taelo troseddau difrifol a threfnedig yng Ngogledd Cymru a Gogledd Orllewin Lloegr. Mae'n cwmpasu gwaith nifer o dimau a Heddlu Glannau Mersi yw'r heddlu arweiniol. Mae'r cyfrifon yn adlewyrchu ein siâr ni o incwm a gwariant yr amrywiol drefniadau fel a ganlyn:

2014-2015 Gwariant Net £000		2015-2016		
		Gwariant £000	Incwm £000	Gwariant Net £000
301	Uned Troseddau Rhanbarthol	292	0	292
38	Cudd-wybodaeth carcharorion	70	-24	46
30	Uned Cudd-wybodaeth Rhanbarthol	62	-36	26
36	Uned Gwylidwriaeth Dechnegol	104	-5	99
64	Gwasanaeth Pobl a Ddiogelir	61	0	61
131	Uned Gyfrinachol	205	-8	197
0	Tîm Adfer Asedau Rhanbarthol	71	-71	0
0	Swyddog Diogelwch Gweithredol	12	-7	5
0	Troseddau Seiber	32	-32	0
0	GAIN	4	-4	0
0	Gwasanaethau Fforensig Cudd	53	0	53
0	Grantiau TITAN eraill	54	-54	0
600	Cyfanswm	1,020	-241	779

Swydd Gaer sy'n arwain ar y cydweithrediadau canlynol:

2014-2015 Gwariant Net £000		2015-2016		
		Gwariant £000	Incwm £000	Gwariant Net £000
67	Uned Chwilio Tanddwr	68	-64	4
21	Drylliau Tanio Rhanbarthol	16	0	16
2,861	Cynghrair Plismona Arfog	2,768	-2,768	0
0	Rhaglen Galluoedd Arbenigol Rhanbarthol	7	0	7
12	ANPR	11	-2	9
2,961	Cyfanswm	2,870	2,834	36

Mae'r isod yn cael eu cyflawni mewn cydweithrediad â heddluoedd eraill Cymru. Mae cyfran dybiannol y gwariant a'r incwm wedi cael ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Hollgynhwysfawr yn ôl canran y boblogaeth ar draws Cymru.

CYFRAN CYDWEITHREDIADAU 2015-2016		Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth	Ymgynghorwyr Gwrthderfysgaeth Arbenigol
Gwariant Gros	Poblogaeth %	£000	£000
Dyfed-Powys	16.71%	950	74
Gwent	18.77%	1,067	83
Gogledd Cymru	22.45%	1,276	99
De Cymru	42.07%	2,390	184
Cyfanswm:	100.00%	5,683	440
Cyfanswm Incwm a Grantiau	Poblogaeth %	£000	£000
Dyfed-Powys	16.71%	-950	-74
Gwent	18.77%	-1,067	-83
Gogledd Cymru	22.45%	-1,276	-99
De Cymru	42.07%	-2,390	-184
Cyfanswm:	100.00%	-5,683	-440

CYFRAN CYDWEITHREDIADAU 2014-2015		Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth	Ymgynghorwyr Gwrthderfysgaeth Arbenigol
Gwariant Gros	Poblogaeth %	£000	£000
Dyfed-Powys	16.80%	796	81
Gwent	18.80%	891	91
Gogledd Cymru	22.40%	1,062	108
De Cymru	42.00%	1,991	203
Cyfanswm:	100.00%	4,740	483
Cyfanswm Incwm a Grantiau	Poblogaeth %	£000	£000
Dyfed-Powys	16.80%	-796	-81
Gwent	18.80%	-891	-91
Gogledd Cymru	22.40%	-1,062	-108
De Cymru	42.00%	-1,991	-203
Cyfanswm:	100.00%	-4,740	-483

Mae dyledwyr a chredydwyr perthnasol i'r trefniadau uchod wedi aros ym malansau'r heddluoedd arweiniol drwy gyd gytundeb ar sail materoldeb.

Mae Comisiynydd Heddlu a Throsedd Glannau Mersi yn darparu eiddo ar gyfer yr Uned Troseddau Rhanbarthol, yr Uned Cudd-wybodaeth Rhanbarthol a'r Tîm Adfer Asedau Rhanbarthol. Cafodd yr ased hwn ei ariannu'n gyfan gwbl drwy grant cyfalaf a gafwyd gan Y Swyddfa Gartref ac mae wedi'i gynnwys ar fantolen Comisiynydd Heddlu a Throsedd Glannau Mersi. Pe bai'r trefniadau rhanbarthol yn cael eu terfynu ar unrhyw adeg yna fe allai'r Swyddfa Gartref adennill y grant a gafwyd i ariannu'r adeilad. Pe na bai'r opsiwn hwn yn cael ei weithredu, yna byddai elw'r gwerthiant yn cael ei rannu rhwng Heddlu Swydd Gaer, Heddlu Manceinion, Heddlu Glannau Mersi, Heddlu Swydd Gaerhirfryn, Heddlu Cymbria a Heddlu Gogledd Cymru.

Cydweithio – Taliadau Trydydd Parti

Unig arwyddocâd y trefniadau hyn yw'r taliad a wnaed tuag at y Gwasanaeth Awyr Cenedlaethol (NPAS) a oedd yn £1.394 miliwn yn 2015-2016 (£1.394 miliwn yn 2014-2015).

Cydweithio – Grant/Hunan ariannu

Mewn nifer fechan o drefniadau cydweithio darparodd Heddlu Gogledd Cymru swyddogion ar secondiad i gefnogi'r trefniadau a chafodd ei ad-dalu'n llawn gan heddluoedd neu asiantaethau eraill a dderbyniodd grant nawdd gan Y Swyddfa Gartref neu Lywodraeth Cymru ar gyfer gwariant.

Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu

Ers 2006-2007 mae pensiynau Swyddogion Heddlu yn cael eu talu allan o gyfrif gwahanol i'r prif gyfrif refeniw. Mae cyfraniadau'r cyflogwr a'r gweithwyr ac unrhyw incwm arall yn cael eu talu i mewn i'r Cyfrif Cronfa Bensiwn ac mae'r holl wariant yn cael ei dalu allan o'r cyfrif. Mae Cynllun Pensiwn yr Heddlu yn gynllun heb ei ariannu ac felly heb asedau wedi eu buddsoddi. Yn ôl y ddeddfwriaeth mae'n ofynnol i bob heddlu weithredu Cronfa Bensiwn ac y mae'r swm sydd yn cael ei dalu i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn wedi ei bennu gan reoliad. Mae Rheoliadau Cronfa Bensiwn yr Heddlu 2007 yn nodi bod rhaid i unrhyw ddiffyg ar y cyfrif ar ddiwedd y flwyddyn gael ei drosglwyddo i brif gyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd er mwyn i'r cyfrif fod yn ddim ar ddiwedd y flwyddyn. Caiff cyfrif y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ei ad-dalu am y swm yma gan y Swyddfa Gartref. Yn debyg mae'n rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ad-dalu unrhyw ddeiliant dros ben o'r gwariant i'r Swyddfa Gartref. Mae lefel cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau tâl pensiynadwy a osodwyd yn genedlaethol gan y Swyddfa Gartref a chânt eu hadolygu bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae manylion yr ymrwymadau pensiwn hirdymor i'w gweld yn nodyn 14 Buddion Ymdeol.

Mae'r Cyfrif Pensiwn yma wedi ei gynllunio i dalu pensiynau fel y maent yn dod yn daladwy ac nid yw'n cymryd i ystyriaeth atebolrwydd am daliadau ar ôl diwedd y cyfnod riportio. Mae'r trosglwyddiadau o fewn y cyfrif yn cael eu trin yn unol â Pholisïau Cyfrifyddu'r Prif Gwnstabl fel y dangosir ar dudalennau 10 i 25. Caiff y Gronfa Bensiwnau ei gweinyddu drwy gytundeb contract trydydd parti.

2014-2015 £000	Cyfrif y Gronfa	2015-2016 £000
	Cyfraniadau a dderbynnir	
	Gan y Cyflogwr	
12,887	- Arferol	12,774
0	- Ymdeol yn fuan	0
714	- Cyfraniad Cyfalaf tuag at Ymdeoliadau ar sail Salwch	825
7,310	Cyfraniadau Aelodau	7,267
753	Trosglwyddiadau i mewn	348
21,664	Cyfanswm Incwm	21,214
	Taliadau	
30,208	Pensiynau	
13,447	Taliadau Lwmp Swm ar adeg yr ymddeoliad	30,981
75	Taliadau Lwmp Swm ar adeg marwolaeth	7,401
		0
	Taliadau i ac ar ran rhai sy'n gadael y cynllun	
242	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun i gynlluniau eraill	35
11	Ad-dalu cyfraniadau	8
43,983	Cyfanswm Taliadau	38,425
22,319	Swm net yn daladwy am y flwyddyn cyn trosglwyddiad o Gronfa'r Heddlu	17,212
-22,319	Cyfraniad ychwanegol gan Gronfa'r Heddlu	-17,212
0	Swm net yn daladwy/derbyniadwy ar ddiwedd y flwyddyn	0
	Datganiad Asedau Net	
7,392	Cyfraniadau yn ddyledus gan y cyflogwr	339
-7,392	Buddion heb eu talu	-222
0	Dyledion neu asedau cyfredol arall (heblaw am yr angen i dalau pensiynau a buddion eraill yn y dyfodol)	-117
0	Cyfanswm y Dyledion	0

1. Mae cyfraniad ychwanegol Y Swyddfa gartref yn seiliedig ar 21.3% o gyfraniad y cyflogwr yn unol â phrasiad yr actiwari. Mae'r cyfrifon uchod yn seiliedig ar gyfraniad y cyflogwr o 24.2% yn unol â'r rheoliadau pensiwn.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2015-16

1.0 CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

- 1.1 Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl drefniadau llywodraethu ar y cyd. Am y rheswm hwnnw felly mae llawer o'r rheolaethau'n gyffredin i'r ddwy gorfforaeth undyn.
- 1.2 Mabwysiadodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl Gynllun Dirprwyo ar 22 Tachwedd 2012 a gafodd ei ddisodli gan Gynllun Dirprwyo ar 1 Ebrill 2014. Nod y Cynllun hwn yw sicrhau bod trefniadau cywir wedi'u sefydlu ar gyfer rheoli gweithgareddau ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl. Mae ar y Comisiynydd ddyletswydd statudol a mandad etholiadol i sicrhau gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon ac i ddal Heddlu Gogledd Cymru yn atebol ar ran y cyhoedd. Y Comisiynydd sy'n gyfrifol am blismona yn ei gyfanrwydd. Y Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am gyfarwyddyd a rheolaeth amhleidiol pob swyddog heddlu ac aelod o staff o fewn yr heddlu y mae'n ei arwain ac mae'n gyfrifol am gynnal Heddwch y Frenhines. Mae'r Prif Gwnstabl yn dal swydd dan y Goron, ond fe'i penodir gan y Comisiynydd. Roedd y Cynllun hwn ar waith drwy gydol y flwyddyn ariannol ac mae wedi'i gymeradwyo gan yr holl Uwch Swyddogion a enwir yn y Cynllun, yn ogystal â'r Prif Gwnstabl a Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru
- 1.3 Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fod â Phrif Swyddogion Cyllid. Mae Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd Heddlu a Throsedd wedi bod yn ei swydd ers Gorffennaf 2013; Pennaeth yr Adran Gyllid oedd Prif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl tan 31 Ionawr 2016 a dechreuodd y Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau yn ei swydd ar 1 Chwefror 2016.
- 1.4 Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi sefydlu Cyd Bwyllgor Archwilio; pwrpas y Pwyllgor yw darparu cyngor annibynnol a gwneud argymhellion i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl parthed digonoldeb y fframwaith rheoli risg, yr amgylchedd rheolaeth fewnol ac adroddiadau ariannol.
- 1.5 Mae llywodraethu yn ymwneud â sut y mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn sicrhau eu bod yn gwneud y pethau iawn, yn y ffordd iawn, i'r bobl iawn, mewn modd amserol, cynhwysfawr, agored ac atebol. Mae'n cynnwys y systemau, y prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd sy'n rheoli'r sefydliad a hefyd y gweithgareddau hynny y bydd y sefydliad yn ymgymryd â nhw er mwyn ymgysylltu â, a chael ei ddal yn atebol gan, y gymuned y mae'n ei gwasanaethu. Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) hwn ar ran y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn disgrifio sut y gall y sefydliad ddangos ei fod wedi cyflawni ei ddwy ddyletswydd statudol gyffredinol yn ystod 2015-2016:
- i sicrhau gwasanaeth heddlu effeithiol ac effeithlon
 - i fod yn atebol am y modd y maen nhw a'r rhai hynny sydd dan eu cyfarwyddyd a'u rheolaeth yn arfer eu swyddogaethau.

2.0 CWMPAS Y CYFRIFOLDEB

- 2.1 Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn gyfrifol am sicrhau bod eu busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, y cedwir cyfrif cywir ohono ac y caiff ei ddefnyddio'n effeithiol, yn effeithlon ac yn ddarbodus. Mae arnynt ddyletswydd hefyd i wneud trefniadau i sicrhau gwelliannau parhaus yn y modd y caiff eu swyddogaethau eu harfer, gan ystyried cyfuniad o economi, effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd.
- 2.2 Wrth gyflawni eu cyfrifoldebau cyffredinol, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl hefyd yn gyfrifol am sefydlu trefniadau priodol ar gyfer llywodraethu eu busnes ac i'w cynorthwyo i arfer eu swyddogaethau, sy'n cynnwys sicrhau bod system reoli fewnol gadarn yn cael ei chynnal trwy gydol y flwyddyn a bod trefniadau yn eu lle i reoli risg. Mae'r trefniadau ar gyfer rheolaeth ariannol yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu CIPFA fel y'i hamlinellir yn ei gyhoeddiad [Statement on the Role of](#)

[the Chief Financial Officer of the Police and Crime Commissioner and Chief Finance Officer of the Chief Constable](#) a chyhoeddiad y Swyddfa Gartref [Financial Management Code of Practice for the Police Service of England and Wales 2013](#). Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi adolygu swyddogaethau'r Prif Swyddogion Cyllid ac wedi rhoi sicrwydd uchel ar y trefniadau llywodraethu sydd mewn lle. Maent wedi penderfynu bod y cyfrifoldebau adran 151 statudol yn cael eu cyflawni yn gyfan gwbl ac yn effeithiol.

2.3 Y Bwrdd Gweithredol Strategol (SEB) yw fforwm y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar gyfer craffu ar y Prif Gwnstabl. Mae swyddogaethau ychwanegol y Bwrdd yn cynnwys:

- gwneud penderfyniadau sy'n gofyn am gytundeb y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl ar y cyd yn unol â'r Fframwaith Llywodraethu; a
- datblygu cynigion ar gyfer cyflawni amcanion Cynllun Heddlu a Throsedd y Comisiynydd

Mae'r penderfyniadau a wneir yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd. Cyhoeddwyd y Cynllun Heddlu a Throsedd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ym Mawrth 2013 a chaiff ei ddiweddarau ym mis Mawrth bob blwyddyn

2.4 Mae'r datganiad hwn yn egluro sut mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi cydymffurfio â'r Cod Llywodraethu Corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA/SOLACE: *Delivering Good Governance in Local Government* ac sydd hefyd yn diwallu gofynion [Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio \(Cymru\) 2014](#) fel y'i newidiwyd, mewn perthynas â datganiad o reolaeth fewnol â chyhoeddiad y datganiad llywodraethu blynyddol.

2.5 Mae gan bob heddlu [Banel Heddlu a Throsedd](#) sy'n gyfrifol am gadw llygad ar berfformiad y Comisiynydd. Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd hefyd ymgynghori â'r Panel ynglŷn â'i gynlluniau, y gyllideb blismona, lefel treth y cyngor ac wrth benodi Prif Gwnstabl. Mae'r panel yn cynnwys deg cynghorydd lleol a dau aelod annibynnol cyfetholedig. Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yw'r 'Awdurdod Lletyol' ar gyfer Panel Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru ac mae'n darparu'r gwasanaethau cefnogi angenrheidiol ar gyfer gweithrediad a chyflawniad effeithiol dyletswyddau'r Panel Heddlu a Throsedd.

3.0 PWRPAS Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

3.1 Mae'r fframwaith llywodraethu'n cynnwys y systemau a'r prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd sy'n cyfeirio ac yn rheoli'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl a'u gweithgareddau ar gyfer bod yn atebol i, ymgysylltu â, ac arwain eu cymunedau. Mae'r fframwaith yn galluogi'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl i gadw llygad ar gyflawniad eu hamcanion strategol ac ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau addas a chost effeithiol ac a ydynt yn darparu gwerth am arian.

3.2 Mae'r system o reolaeth fewnol yn rhan arwyddocaol o'r fframwaith, ac fe'i dyluniwyd i reoli risg hyd at lefel resymol a rhagweladwy. Ni all atal yn gyfan gwbl y risg o fethu â chyflawni polisiâu, nodau ac amcanion; ni all ond darparu sicrwydd rhesymol, nid diamod, o effeithiolrwydd. Mae'r system o reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sydd wedi'i dylunio i adnabod a blaenoriaethu'r risgiau o safbwynt cyflawniad nodau ac amcanion y sefydliad ac i werthuso pa mor debygol yw hi y bydd y risgiau hynny'n troi'n realiti a beth fyddai eu heffeithiau, a'u rheoli'n effeithiol, yn effeithlon ac yn economaidd.

3.3. Roedd y fframwaith llywodraethu yn ei le drwy gydol y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013 a hyd at gymeradwyaeth y Datganiad o Gyfrifon.

4.0 Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

4.1 Y Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am faterion plismona gweithredol, am reolaeth staff yr heddlu ac am lywodraethu'r Heddlu. Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ddal y Prif Gwnstabl yn atebol am arfer y swyddogaethau hynny a'i ddal yn atebol hefyd am y bobl hynny sydd dan ei gyfarwyddyd a'i

reolaeth. Mae felly'n dilyn fod rhaid i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd fodloni ei hun fod ganddo ef a'r Prif Gwnstabl drefniadau priodol yn eu lle ar gyfer cynnal a chadw rheolaeth dda a bod y rhain yn gweithio'n ymarferol.

4.2 Lluniwyd fframwaith llywodraethu a rheolaeth fewnol sy'n ceisio sicrhau y cyflawnir yr egwyddorion a bennwyd yn nodiadau arweiniad CIPFA ar gyfer yr heddlu 2012: *'Delivering Governance in Local Government'*

4.3 Mae Cod CIPFA/SOLACE yn nodi egwyddorion llywodraethu da o ran yr hyn y dylid ei ystyried ag adrodd yn ôl yn ei gylch a defnyddiwyd y rhain er mwyn hwyluso cymhariaeth â chyrrff eraill

4.3.1. Creu gweledigaeth a chanolbwyntio ar y canlyniadau i gymunedau Gogledd Cymru.

4.3.1.1 Sut yr ydym yn cyflawni hyn:

- Caiff ein Cynllun Heddlu a Throsedd ei rannu â'r cyhoedd drwy'r wefan a thrwy amrywiaeth o weithgareddau ymgysylltu. Mae crynodeb byr yn cael ei gynnwys yn y daflen treth y cyngor a anfonir i bob cartref naill ai'n electronig neu drwy'r post.
- Datblygwyd yr amcanion heddlu a throsedd, y blaenoriaethau a'r opsiynau ariannol o weledigaeth y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a chyd ddadansoddiad o:
 - Asesiad o drosedd a'r lefel angenrheidiol o wasanaeth
 - Ymgynghori â phobl leol
 - Ymgynghori â phartneriaid
 - Ymgynghori rhwng y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl
 - Casgliadau archwiliadau ac adolygiadau allanol gan Swyddfa Archwilio Cymru ac AHM.
 - Asesiadau risg
- Caiff amcanion heddlu a throsedd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd eu cyfarwyddo a'u darparu gan y Prif Gwnstabl ac, yn ei dro, gan Fwrdd Cynllunio Strategol (SPB) yn ystod y flwyddyn.
- Caiff y gyllideb flynyddol ei halinio â'r Cynllun Heddlu a Throsedd Blynyddol a chymeradwywyd Strategaeth Ariannol a Chynllun Ariannol Tymor canolig a oedd yn meintioli goblygiadau'r Cynllun Heddlu a Throsedd ac edrych ymhellach ymlaen i 2018-2019. Adolygir y Strategaeth Ariannol a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn flynyddol a chyflwynwyd y fersiwn ddiweddaraf i'r Panel Heddlu a Throsedd ym mis Ionawr 2015.
- Mae'r Prif Gwnstabl wedi sefydlu nifer o fyrddau o fewn y fframwaith llywodraethu. Mae'n gadeirydd ar y Bwrdd Cynllunio Strategol (SPB) sydd â'r amcan o graffu ar, a goruchwylio darpariaeth cynlluniau arbedion ariannol, prosiectau a threfniadau cydweithio'r Heddlu ac yn herio gwaith pedwar Pwyllgor/Bwrdd yr Heddlu:
 - Y Pwyllgor Gweithrediadau
 - Y Pwyllgor Cyfathrebiadau'r Dyfodol/Effeithiolrwydd
 - Y Pwyllgor Hyder a Safonau Moesegol
 - Y Pwyllgor Pobl a Logisteg/Arbedion Ariannol
 - Y Bwrdd Cydweithio
- Fel rhan o'r fframwaith llywodraethu, mae gan y prif Gwnstabl bwyllgorau arbenigol a byrddau rhaglen ychwanegol sy'n adrodd yn ôl i'r strwythurau uchod. Mae hyn yn gofalu fod pob agwedd ar lywodraethu a stiwardiaeth yn cael eu hystyried yn briodol.
- Mae'r Heddlu'n cynhyrchu crynodeb hollgynhwysfawr o berfformiad sy'n cael ei gyflwyno ym mhob cyfarfod SEB

- Cafodd cyllidebau refeniw, cyllidebau cyfalaf a chynlluniau arbedion y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl eu monitro'n fewnol bob mis, a chafodd y wybodaeth angenrheidiol ei chyflwyno i'r Panel Heddlu a Throsedd, Y Bwrdd Gweithredol Strategol, Y Bwrdd Cynllunio Strategol a'r Pwyllgor Pobl a Logisteg/Arbedion Ariannol.
- Mae rhaglen ar gyfer darparu cynlluniau wedi'i sefydlu drwy'r Bwrdd Cynllunio Strategol. Mae'r Prif Gwnstabl wedi sicrhau ei fod yn darparu gwasanaethau o ansawdd uchel sy'n cydymffurfio ag amcanion y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ac sy'n gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael drwy adolygu'n rheolaidd y swyddogaethau a'r adnoddau sydd o dan ei gyfarwyddyd a'i reolaeth er mwyn sicrhau gwasanaethau plismona sy'n rhoi gwerth am arian. Mae ansawdd gwasanaethau yn cael ei fonitro'n rheolaidd ac fe gynhelir cyfarfodydd rheolaidd rhwng Prif Arolygyddion yr ardaloedd a'r cyhoedd ac unrhyw grwpiau eraill sy'n dymuno cael cyfarfod er mwyn mireinio gwasanaethau lleol.

4.3.2. Eglurder rolau a swyddogaethau'n berthnasol i lywodraethu

4.3.2.1 Sut yr ydym yn cyflawni hyn:

- Datblygwyd y trefniadau llywodraethu yn unol â Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011, y Gorchymyn Protocol Plismona statudol 2012, Cod Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Swyddfa Gartref ac arweiniad cyfredol ar faterion ariannol a llywodraethu sy'n parhau i fod yn berthnasol.
- Mae telerau ac amodau wedi'u gosod yn genedlaethol yn bodoli ar gyfer swyddogion a staff gyda graddfeydd cytunedig a system o werthuso swyddi.
- Mae proffiliau rôl unigol yn bodoli ar gyfer bob rôl gyda chyfrifoldebau wedi'u diffinio'n glir
- Mae Llawlyfr Llywodraethu sy'n amlinellu'r rolau a'r cyfrifoldebau perthnasol
- Mae cynllun caniatâd cytunedig wedi'i lunio sy'n ffurfioli swyddogaethau a'r dirprwyaethau rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl.

4.3.3 Hyrwyddo gwerthoedd a'u harddangos drwy safonau uchel o ymarweddiad ac ymddygiad

4.3.3.1 Sut yr ydym yn cyflawni hyn

- Roedd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn glynu at saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus Nolan fel y'i nodir yn y Fframwaith Llywodraethu corfforaethol.
- Mae gan y Comisiynydd god ymddygiad ac mae gan y Prif Gwnstabl god moeseg a gwerthoedd sy'n cynnal y safonau o ymddygiad ac ymarweddiad a ddisgwylir.
- Mae gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl bolisiâu, gweithdrefnau a rheoliadau yn eu lle sy'n cydymffurfio â'r gyfraith a'r safonau moesegol priodol
- Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl Bolisi Atal Twyll a Llygredigaeth a threfniadau mewn lle ar gyfer rheoli'r risg o dwyll a llygredigaeth yn effeithiol.
- Mae Cyd-bwyllgor Archwilio'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn llwyr gyflawni'r holl swyddogaethau a nodir yn y cyhoeddiad CIPFA perthnasol ar gyfer Pwyllgorau Archwilio.
- Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd weithdrefnau yn eu lle ar gyfer derbyn adborth ynglŷn â phlismona yng Ngogledd Cymru a gwybodaeth am benderfyniadau a wneir gan, neu ar ran y

Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'i swyddogion. Mae ganddo hefyd weithdrefnau yn eu lle ar gyfer trin cwynion ynglŷn â'r Prif Gwnstabl

- Mae'r Panel Heddlu a Throsedd yn cyflawni dyletswyddau perthnasol i gwynion ynghylch materion yn ymwneud ag ymddygiad y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn unol â'r cyfrifoldebau a roddir i'r Panel dan Ddeddf yr Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol.
- Mae gan yr heddlu linell ffôn gyfrinachol y gall unigolion ei defnyddio i roi gwybodaeth yn ddienw. Caiff y manylion wedyn eu cyhoeddi ledled yr heddlu yn rheolaidd.

4.3.4 Penderfyniadau tryloyw, gwybodus a rheolaeth risg

4.3.4.1 Sut yr ydym yn cyflawni hyn

- Wrth wneud pob penderfyniad allweddol edrychir ar yr effeithiau ariannol, yr effeithiau cyfreithiol, yr effeithiau ar faterion cydraddoldeb ac asesir risg.
- Mae trefniadau wedi'u sefydlu ar gyfer cofnodi unrhyw gyngor proffesiynol sy'n angenrheidiol ar gyfer meysydd arbenigol.
- Mae gennym swyddogaeth graffu effeithiol a gefnogir gyda thystiolaeth a dadansoddi data er mwyn herio gwneuthurwyr penderfyniadau'n adeiladol, gan gynnwys y rhai hynny sy'n gweithio mewn partneriaeth â'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl.
- Mae swydd Prif Weithredwr y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ynn cynnwys swydd ddynodedig y Swyddog Monitro
- Cydymffurfiodd Prif Swyddogion Ariannol y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl â datganiad CIPFA ar *'The Role of the Chief Financial Officer of the Police and Crime Commissioner and of the Chief Constable'*
- Mae diwylliant rheoli risg wedi'i wreiddio ar draws y sefydliad ac ar bob lefel
- Mae cofrestrau risg corfforaethol ac ar gyfer meysydd unigol sy'n cydymffurfio â methodoleg genedlaethol gymeradwy ac sy'n cael eu hadolygu a'u diweddarau'n rheolaidd a'u riportio'n ôl yn eu cylch i bwyllgorau a byrddau ar draws y sefydliad.
- Mae ein cynlluniau, ein prosesau a'n polisiâu yn cael eu llunio gan dalu'r sylw dyledus i'r risgiau a ddaw i'r amlwg.
- Mae'r Heddlu'n parhau i ddefnyddio methodoleg PRINCE2 i reoli prosiectau
- Mae'r Ganolfan Reoli Strategol yn darparu cyfleusterau ar gyfer pob partner i ddelio ag argyfyngau dinesig
- Fel rhan o gynlluniau adfer ar ôl trychineb a pharhad busnes, cafodd canolfan alwadau wrth gefn yr Heddlu ei defnyddio yn rheolaidd er mwyn sicrhau ei bod yn addas i'r pwrpas.
- Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn asesu digonoldeb ein rheolaethau mewnol ac yn adrodd yn ôl yn llawn i'r Cyd-Bwyllgor Archwilio.
- Archwiliodd a riportiodd archwilwyr mewnol ac allanol ar gydymffurfiaid â rheoliadau a rheolaethau mewnol perthnasol.

4.3.5 Datblygu Capasiti a Gallu

4.3.5.1 Sut yr ydym yn cyflawni hyn

- Mae gennym fframwaith rheoli perfformiad y mae'r Comisiynydd a'r prif Gwnstabl yn ei ddefnyddio i asesu perfformiad ac i fynd i'r afael ag unrhyw welliannau angenrheidiol
- Ein pobl yw ein prif fuddsoddiad a byddwn yn sicrhau bod hyfforddiant aelodau a swyddogion a rhaglenni datblygu yn eu lle fel y cedwir gwybodaeth yn gyfredol, can gynnwys unrhyw anghenion o ran datblygiad proffesiynol.
- Caiff effeithiolrwydd y Panel Heddlu a Throsedd a'r Cyd Bwyllgor Archwilio ei asesu'n flynyddol
- Mae ein prosesau recriwtio a chynllunio olyniaeth yn sicrhau ein bod yn penodi'r bobl iawn i rolau o fewn y sefydliad.

4.3.6 Ymgysylltu â phobl leol a rhanddeiliaid eraill er mwyn sicrhau atebolrwydd cyhoeddus cadarn

4.3.6.1 Sut yr ydym yn cyflawni hyn

- Mae'r Prif Gwnstabl yn atebol i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd er mwyn sicrhau y darperir gwasanaeth plismona effeithiol ar gyfer pobl Gogledd Cymru.
- Mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl yn cyhoeddi gwybodaeth ynghylch eu gwaith a'u cyraeddiadau a bodlonrwydd defnyddwyr yn rheolaidd, gan gynnwys cyhoeddi Cynllun Heddlu a Throsedd ac Adroddiad Blynyddol.
- Mae strategaeth ymgynghori ac ymgysylltiad yn ei le i sicrhau bod ein gwasanaethau'n ymatebol i faterion a godir. Rydym yn cynnal adolygiadau i hysbysu darpariaeth ein gwasanaeth yn rheolaidd ac i gynorthwyo i ddatblygu ein blaenoriaethau a'n hamcanion.

5.0 ADOLYGU EFFEITHIOLRWYDD

- 5.1 Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl gyfrifoldeb am gynnal adolygiad o effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu yn flynyddol o leiaf, gan gynnwys y system o reolaeth fewnol. Caiff yr adolygiad o effeithiolrwydd ei hysbysu gan waith y rheolwyr gweithredol sydd â chyfrifoldeb dros ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu, adroddiad blynyddol y pennaeth archwilio mewnol, a hefyd drwy sylwadau a wneir gan archwilwyr allanol, y Panel Heddlu a Throsedd, y Cyd Bwyllgor Archwilio ac asiantaethau ac arolygiaethau adolygu eraill
- 5.2 Yn unol â'r rheoliadau, mae'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl wedi adolygu effeithiolrwydd ei wasanaeth archwilio mewnol. Y casgliad oedd bod y gwasanaeth wedi cydymffurfio'n llawn neu'n rhannol â holl safonau archwilio mewnol y sector cyhoeddus. Y farn oedd bod y gwasanaeth archwilio mewnol wedi diwallu perfformiad sicrwydd yn llawn drwy gydol y flwyddyn ac wedi cyrraedd y safonau gwasanaeth a bennwyd ar gyfer y flwyddyn.
- 5.3 Fel rhan o'n fframwaith llywodraethu ac er mwyn sicrhau ein bod yn adolygu ein trefniadau ar gyfer effeithiolrwydd, rydym wedi sefydlu Bwrdd Llywodraethu sy'n gyfrifol am fonitro'r trefniadau ar gyfer cydymffurfriad a gwneud argymhellion ar gyfer datblygiad y trefniadau llywodraethu fel sy'n angenrheidiol.
- 5.4 Wrth asesu'r trefniadau llywodraethu sydd wedi'u sefydlu, bydd y Bwrdd Llywodraethu hefyd yn datblygu ac yn monitro unrhyw gynlluniau gweithredu i fynd i'r afael ag unrhyw faterion perthnasol i lywodraethu a ddaw i'r amlwg neu ble mae angen gwelliannau i'r trefniadau presennol. Mae copi o'r cynllun gweithredu presennol i'w weld yn Atodiad 1 i'r adroddiad hwn

- 5.5 Mi wnaeth y gwasanaeth Archwilio Mewnol gynnal adolygiad blynyddol o'n prif systemau ariannol yn 2015-2016 ac mi wnaethant ddarparu adroddiadau positif yn ystod y flwyddyn. Daeth eu hadroddiad blynyddol i'r casgliad:

Ym marn Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol, gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl fod â sicrwydd 'canolig' yn nigonoldeb ac effeithiolrwydd eu hamgylcheddau rheoli mewnol, gan gynnwys eu trefniadau ar gyfer llywodraethu a rheoli risg. Mae'r farn yn ddiamed.

- 5.6 Rhoddodd llythyr archwilio blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer 2014-15 farn ddiamed ar gyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl gan gofnodi nad oeddynt wedi gweld unrhyw wendidau arwyddocaol yn y fframwaith cyffredinol. Dywedodd hefyd fod gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl drefniadau digonol yn eu lle i sicrhau effeithiolrwydd, effeithlonrwydd ac economi yn eu defnydd o adnoddau.
- 5.7 Yn ystod 2015-2016 cynhaliwyd ymgynghoriad ar effaith y newidiadau sydd i'w gwneud i fframwaith CIPFA-SOLACE ar arweiniad llywodraethu da yn y gwasanaeth Heddlu. Bydd y newidiadau hyn yn dod i rym yn 2016-17 a byddant yn ffurfio rhan o fframwaith llywodraethu'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Prif Gwnstabl a datganiadau llywodraethu blynyddol a gyhoeddir yn y dyfodol.

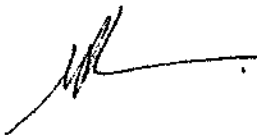
6.0 MATERION LLYWODRAETHU ARWYDDOCAOL

- 6.1 Cynhaliodd AHEM nifer o arolygon fel rhan o'u rhaglen arolygu flynyddol. Caiff unrhyw faterion a godir eu riportio i'r Pwyllgor perthnasol o fewn yr heddlu ac i'r Bwrdd Gweithredol Strategol. O'r adroddiadau a derfynwyd ni chodwyd unrhyw faterion arwyddocaol
- 6.2 Yn y cynllun Ariannol Tymor Canolig dynodwyd bod angen torri £7.4m o'r cyllidebau dros y 3 blynedd nesaf. Bydd y Bwrdd Cynllunio Strategol yn parhau i ddarparu arweiniad wrth ddatblygu cynlluniau i ddod o hyd i'r arbedion hyn

7.0 CRYNODEB O SICRWYDD

- 7.1 Ni all unrhyw ddatganiad o reolaeth fewnol roi sicrwydd diamed na cheir colledion materol; bwriad y datganiad hwn yw rhoi sicrwydd rhesymol.
- 7.1.1 Fodd bynnag, ar sail adolygiad o'r ffynonellau o sicrwydd a nodwyd yn y datganiad hwn, rydym yn fodlon bod Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru wedi sefydlu systemau boddhaol o reolaeth fewnol sy'n hwyluso ymarferiad effeithiol ei swyddogaethau ac sydd hefyd yn ymwneud â rheoli risg.

Llofnodwyd:

Mark Polin,
Prif Gwnstabl

Tracey Martin,
Prif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl

Datganiad Llywodraethu Blynyddol – Cynllun Gweithredu

Bydd y meysydd canlynol yn cael sylw yn 2015-2016:-

Partneriaethau a Threfniadau Cydweithio

Mae arnom ddyletswydd statudol i gydweithio â heddluoedd a chyrrff sector cyhoeddus eraill ac wrth i hyn gynyddu bydd yn bwysig sicrhau bod trefniadau llywodraethu yn effeithiol ac yn addas i'r pwrpas a bod rheolaeth risg digonol wedi'i sefydlu cyn llunio unrhyw gytundebau newydd.

Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi adolygu'r maes hwn ac wedi penderfynu bod angen cryfhau'r trefniadau. Mewn ymateb i'r adolygiad rydym wedi datblygu fframwaith ac arweiniad partneriaeth drafft gyda rheolaethau i gefnogi a chryfhau'r trefniadau llywodraethu blynyddol a rheolaeth risg. Mae hwn yn aros i gael ei gymeradwyo ar hyn o bryd ac fe ddisgwylir y bydd mewn lle erbyn dechrau 2016. Unwaith y bydd wedi cael ei roi ar waith bydd y weithred uchod yn cael ei chau.

Cyd-bwyllgor Archwilio:

Mae gan y Cyd Bwyllgor Archwilio rôl bwysig o ran asesu trefniadau llywodraethu'r ddwy gorfforaeth undyn. Yn dilyn llawer o gyfarfodydd cynhelir sesiwn frifio sy'n galluogi'r aelodau i ehangu eu gwybodaeth o feysydd penodol. Yn ychwanegol mae sesiwn hyfforddi ar y cyd wedi'i chynllunio ar gyfer yr hydref 2016 a fydd yn eu galluogi i gyfnewid arfer da gyda'u cyfoedion a chadw'u gwybodaeth am y datblygiadau diweddaraf yn gyfredol.

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Prif Gwnstabl Gogledd Cymru

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig:

- Prif Gwnstabl Gogledd Cymru; a
- Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru

am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2016 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Prif Gwnstabl Gogledd Cymru y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, a nodiadau perthnasol.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-16 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Priod gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol ac Archwilydd Cyffredinol Cymru

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 26, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, gan gynnwys datganiadau cyfrifyddu Prif Gwnstabl Gogledd Cymru a datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru, sy'n rhoi darlun gwir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol y Cyngor Adroddiadau Ariannol ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau cyfrifyddu

Mae a wnelo archwiliad â chael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamdatganiadau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu na'r nodiadau cysylltiedig, boed hynny drwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu'r canlynol: pa un a yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Prif Gwnstabl Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru a pha un a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol a wnaed gan y swyddog ariannol cyfrifol a'r ffordd y cyflwynwyd y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn gyffredinol.

Yn ogystal, darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn y Adroddiad Naratif er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel petai'n berthnasol anghywir ar sail y wybodaeth a ddaeth i law wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamdatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaif y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Prif Gwnstabl Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Prif Gwnstabl Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2016 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-16.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun gwir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn Chronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2016 ac o swm a natur asedau a rhwymedigaethau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw, ar wahân i rwymedigaethau i dalu pensiynau a buddiannau ar ôl diwedd blwyddyn y cynllun; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2015-16.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth a geir yn y Adroddiad Naratif yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- nid yw'r Datganiad Llywodraethu yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â'r canllawiau.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Prif Gwnstabl Gogledd Cymru a Cronfa Bensiwn Heddlu Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Dros ac ar ran
Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru
27 Medi 2016

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Mae cynhaliaeth a chywirdeb gwefan y Heddlu Gogledd Cymru yn gyfrifoldeb Heddlu Gogledd Cymru; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion yma ac felly nid yw'r archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd l'r datganiad ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno gyntaf ar y wefan.